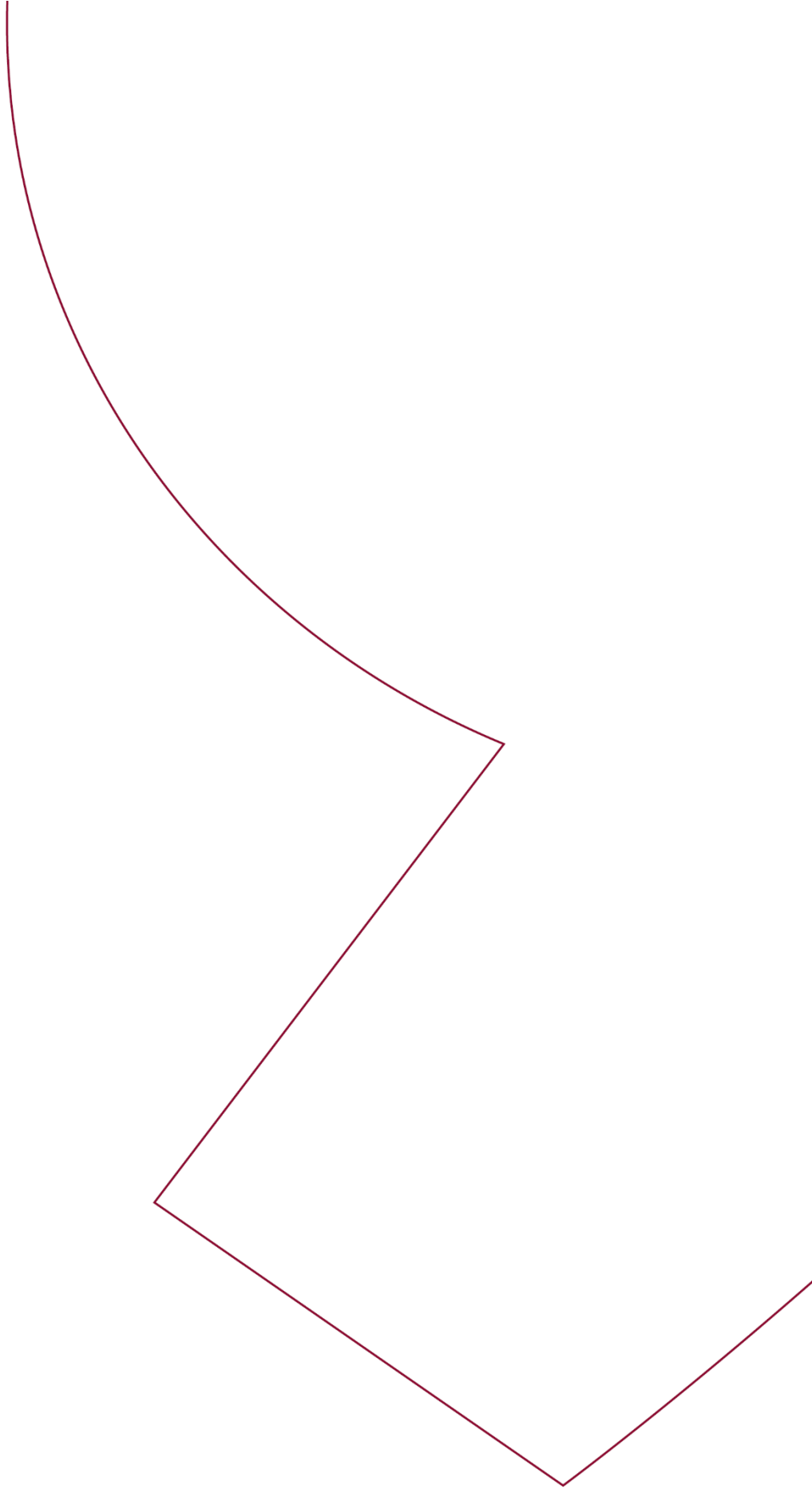

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Muziek
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Muziek
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

CROHO nr. 39112

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

10 oktober 2022

Auditpanel

Mevrouw drs. J.E.J. Rutten

De heer F. Havenith MA

De heer T. Geudens MA

Mevrouw D. van den Broek

Secretaris

Mevrouw G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	6
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	8
6.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	32
7.	AANBEVELINGEN	33
BIJLAGE I	Scoretabel	34
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	35
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	39
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	40

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Bachelor Docent Muziek
registratienummer croho	39112
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie	Utrecht
variant	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	1 juli 2022

2. SAMENVATTING

De opleiding Docent Muziek van Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (hierna: HKU) leidt muziekdocenten op die hun eigen muziekonderwijs ontwerpen, vormgeven en uitvoeren. Studenten hebben tijdens hun opleiding een brede keuze in muziek maken en doceren die loopt van pop en jazz tot klassiek. Afgestudeerden gaan aan de slag in een divers en gevarieerd werkveld. Ze werken in dienstverband en/of als zzp'er bijvoorbeeld op scholen voor basis- of voortgezet onderwijs en/of in het buitenschoolse werkveld bij muziekscholen of muziekverenigingen, ze zijn koördirigent of leiden een orkest, zijn bandleider, voeren workshops of projecten uit et cetera.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

De competenties van de opleiding voldoen aantoonbaar aan de eisen die het (internationale) werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleiding onderhoudt daarover regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld.

De betrokkenen bij de opleiding denken aantoonbaar na over het profiel van een huidige muziekdocent en wat het betekent voor het eigen onderwijsaanbod. De opleiding wil startbekwame muziekdocenten opleiden, die beschikken over een eigen profilering van de muziekdocent die ze willen zijn/worden en over een flexibel inzetbare set beroepsvaardigheden die hen in staat stelt aan te sluiten bij de verwachtingen en eisen van uiteenlopende muziek-educatieve contexten. De opleiding stelt nadrukkelijk dat het gaat om muziekdocenten – *aan elkaar geschreven* - en niet om docenten muziek. Bij alle vakken komt 'muzikantschap' langs en is er aandacht voor het muzikale element. De missie 'met muziek de wereld mooier maken' wordt door alle docenten onderschreven.

Uit de competentieset blijkt, dat de opleiding expliciet aandacht besteedt aan kritisch reflecteren en onderzoekend zijn. Het internationale en interculturele perspectief komt vooral tot uiting in de competentie 'omgevingsgericht'.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoet aan basiskwaliteit met betrekking tot de eisen van standaard 1. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor de opleiding.

Onderwerp 2. Programma

De opleiding biedt een sterk op de praktijk gericht programma, waarmee ze ervoor zorgt dat de studenten de beoogde competenties – ook in samenhang met elkaar - kunnen ontwikkelen. In het programma rust de opleiding de studenten toe met de kennis en vaardigheden die zij nodig hebben. Dit doet zij aan de hand van vier duidelijke leerlijnen - i) hoofdvak (het leren doceren) en stage, ii) spel- en presentievakken, iii) kunsteducatie en iv) algemeen theoretische leerlijn. Er is een duidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad en mate van zelfstandigheid. De hoofdvaklessen staan centraal en vormen het vertrek- en eindpunt voor de overige vakken/leerlijnen en voor de ontwikkeling van het muziekdocentschap. De docenten hebben de ambitie om over de vakken heen meer samen te werken en zijn hiermee aantoonbaar bezig. Sterk punt in het programma is het verzorgen van gezamenlijke lessen met de andere kunstvakdocentenopleidingen van HKU. Door de studenten interdisciplinair te laten samenwerken, krijgen zij inzicht in elkaars disciplines en kunnen ze een sterk netwerk opbouwen voor de eigen beroepspraktijk.

Door de toenemende keuzevrijheid in het programma, krijgen de studenten de mogelijkheid zich te profileren tot de muziekdocent die ze willen zijn. Het programma is daarmee aantoonbaar studentgericht.

De opleiding ziet toe op de studeerbaarheid van het programma en de studielast en neemt waar nodig maatregelen. Met de problematiek rondom de grote groep langstudeerders is de opleiding al bezig.

Er is veel aandacht voor kritische reflectie en het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en voor het doen van (zelf)onderzoek.

Het is passend dat de opleiding veel aandacht besteedt aan multiculturaliteit en diversiteit.

Dat de opleiding extra kansen creëert voor studenten om extra stage-ervaring op te doen en daarop feedback te krijgen wanneer zij tijdens de lockdowns weinig mogelijkheden hebben gehad om praktijkervaring op te doen, is een zeer goed initiatief.

De studenten zijn zeer tevreden over het programma en roemen expliciet de grote hoeveelheid stages.

De opleiding hanteert een zorgvuldige toelatings- en selectieprocedure en zorgt voor een goede aansluiting.

Het auditteam is zeer te spreken over het programma en komt tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 2 (programma-oriëntatie), 3 (programma-inhoud), 4 (programma-vormgeving) en 5 (instroom en toelating).

Onderwerp 3. Personeel

De opleiding wordt verzorgd door een enthousiast en sterk bij de studenten betrokken en goed gekwalificeerd docententeam. De docenten vormen samen met de studieleider en de studenten een hechte community. Een groot deel van de docenten is werkzaam in een gemengde beroepspraktijk, bestaande uit een combinatie van een aanstelling als docent binnen de opleiding Docent Muziek van HKU met werkzaamheden in het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) of het buitenschoolse muziekonderwijs en met activiteiten als uitvoerend musicus. Het principe van 'teach as you preach' passen zij veelvuldig toe. Zij zijn inspirerende voorbeelden voor de studenten. De studenten zijn zeer te spreken over hun docenten.

Er is voldoende aandacht voor deskundigheidsbevordering en het bijhouden van de eigen vakbekwaamheid.

Het auditteam is heel positief over het docententeam en beoordeelt standaard 6 (personeel) als 'voldoet'.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De opleiding beschikt over passende huisvesting en een grote diversiteit aan voorzieningen, die aansluiten bij de doelstelling en missie van de opleiding. Er zijn o.a. les-, studie-, experimenteerruimtes, studio's, podia en professioneel uitgeruste werkplaatsen ingericht waar studenten in een veilige omgeving binnen de muren van HKU/de opleiding kunnen leren. Ook is er een uitgebreide mediatheek en zijn er voorzieningen op externe locaties zoals stageplaatsen en concert- en theaterpodia. De huisvesting en voorzieningen maken het mogelijk dat de studenten de beoogde competenties kunnen ontwikkelen. Aandachtspunt waar HKU/de opleiding al mee bezig is, is de druk op de beschikbaarheid van les- en oefenruimtes vanwege het grote aantal studenten dat in het gebouw aan de Mariaplaats les krijgt en studeert. De opleiding zorgt er met verschillende vormen van studiebegeleiding voor dat de studie voor elke student optimaal kan verlopen. De tutores hebben hierin een belangrijke rol. Het auditteam vindt het goed dat de opleiding veel aandacht besteedt aan fysieke en mentale gezondheid en aan studentenwelzijn. De studenten zijn zeer tevreden over de tutores, docenten en studieleiding: 'de deur staat altijd open'.

De opleiding zorgt in principe voor een adequate informatievoorziening. Wel wensen de studenten dat de opleiding zorgt voor een logische vindplaats van alle informatie.

Het auditteam komt op grond van alle bovenstaande positieve punten tot het oordeel voldoet voor zowel standaard 7 (huisvesting en materiële voorzieningen) als 8 (studiebegeleiding en informatievoorziening).

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De opleiding bewaakt haar kwaliteit op een adequate wijze en betreft daar op diverse manieren de verschillende gremia – studenten, (gast)docenten, werkveldvertegenwoordigers, alumni en examencommissie - bij.

De opleiding neemt aantoonbaar verbetermaatregelen op basis van uitkomsten van evaluaties en gesprekken. Het auditteam trof daarvan mooie voorbeelden aan, zoals het meer balans aanbrengen in de studielast van het eerste studiejaar, het bieden van handvatten voor het ontwerpen van muziekonderwijs door middel van het aanbieden van lessen in de Kobranie Methode en het uitbreiden van het aantal passende locaties voor de Integrale Eindproductie (IEP).

De opleiding brengt de betrokkenen op verschillende manieren en via diverse kanalen op de hoogte van de uitkomsten van evaluaties en gesprekken en van de (voorgenomen) verbetermaatregelen.

Het auditteam beoordeelt op grond hiervan standaard 9 met een 'voldoet'.

Onderwerp 6. Toetsing

De opleiding heeft als uitwerking van het HKU-Toetskader een toetsplan, een competentiematrix en modulebeschrijvingen opgesteld. De opleiding heeft een duidelijke visie op het toetsen en beoordelen waarbij ze streeft naar Leven Lang Ontwikkelen. Door middel van de toetsing bepaalt de opleiding steeds het niveau van de student (summatief), maar zorgt zij tegelijkertijd ook voor een waarderende (formatieve) beoordeling. Aan de hand van feedback na afloop van de toetsen en gedurende de lessen, kritische zelfevaluatie van de student en peerfeedback, zorgt de opleiding ervoor dat de student weet wat er goed gaat – welke competenties op niveau zijn - en waar nog ontwikkelpunten liggen.

De opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen. Onderwerpen van de beoordeling vormen voornamelijk praktijkopdrachten (bijvoorbeeld stagelessen), presentaties en beroepsproducten, als afspiegeling van kritische beroepssituaties zoals die zich in de praktijk van de muziekdocent voordoen. Aanvullend toetst de opleiding schriftelijk muziek- en onderwijstheoretische kennis en vaardigheden.

Door integratieve toetsing – bijvoorbeeld bij de Integrale Eind Productie of de Blokstage - beoordeelt de opleiding meerdere competenties in samenhang. De docenten zijn gestart met het maken van gezamenlijke toetsen voor meerdere vakken, zodat het grote aantal kleine toetsen vermindert.

De opleiding zorgt er op verschillende manieren voor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

De examencommissie van de opleiding vervult haar borgende rol goed. De commissie houdt op proactieve wijze toezicht en geeft in gesprekken duidelijk sturing aan de kwaliteit van het toets- en beoordelingsproces.

Het auditteam is positief over het toetsen en beoordelen en komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 10.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

De studenten hebben in hun eindwerk(en) aangetoond dat zij zeker beschikken over het beoogde bachelorniveau en over een eigen profiel. Ze zijn startbekwame muziekdocenten. De onderzoekverslagen betroffen onderzoeken naar praktijkrelevante vraagstukken in de binnen- of buitenschoolse sector. In de registraties van de Integrale Eind Productie (IEP) en/of ensemble lieten de studenten zien dat zij beschikken over de vereiste competenties, waaronder artistiek, interpersoonlijk en omgevingsgericht. De arrangementen waren van voldoende tot goed niveau, de ensembles werden kundig geleid en de IEP was verzorgd, zeker interessant en in sommige gevallen heel sterk. In het onderdeel Exposure toonden de studenten in hun presentatie van het onderzoek, het beantwoorden van vragen daarover en in het geven van een

doorkijkje op het vervolg van hun professionele loopbaan, aan dat zij beschikten over een voldoende tot goed niveau.

Dat de afgestudeerden beschikken over het beoogde bachelorniveau blijkt ook uit de tevredenheid van alumni en het werkveld over de afgestudeerden. Als sterke punten werden genoemd: didactisch sterk ontwikkeld, zelfsturend, doelen kunnen bepalen, kritisch reflecteren en communicatief vaardig.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding zeker 'voldoet' aan de eisen van standaard 11.

Algemene conclusie:

Het auditteam trof een stevige opleiding aan met een duidelijke eigen visie. Zij zorgt er met haar programma voor dat de studenten zich kunnen profileren tot de muziekdocent die ze willen zijn. De studenten zijn zeer tevreden over de opleiding en over hun docenten.

Het auditteam beoordeelde alle standaarden met een voldoet en komt op basis van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief'.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 10 oktober 2022.

3. INLEIDING

De onderwijsinstelling

HKU – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht - bestaat uit negen *schools*, die een breed palet aan opleidingen bieden op het gebied van Kunst, Media en Creatieve industrie. De *schools* hebben een eigen plek (letterlijk en figuurlijk) en een eigen sfeer, die duidelijk herkenbaar is in de gebouwen. Studenten kunnen gebruik maken van alle voorzieningen op elke HKU-locatie: van werkplaatsen met een breed assortiment aan apparatuur, studio's, mediatheken en uitleenbalies.

HKU kent vier expertisecentra te weten i) Onderzoek, Innovatie & Internationalisering, ii) Leven lang leren & Onderwijsinnovatie, iii) Creatieve Technologie, iv) Creatief Ondernemerschap en drie lectoraten rondom de thema's i) Performatieve Maakprocessen, ii) Kunst & professionalisering en iii) Creatieve Maakprocessen & Ondernemerschap.

Karakteristiek van de opleiding

De bacheloropleiding Docent Muziek wordt aangeboden binnen de *school* HKU Utrechts Conservatorium (UC). De opleiding is er alleen in een voltijdvariant. Jaarlijks laat de opleiding 15 à 20 studenten toe. Ten tijde van de audit studeerden er 86 studenten aan de opleiding.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2016)

Het auditteam dat in 2016 de audit bij de opleiding Docent Muziek van HKU uitvoerde, oordeelde positief over alle standaarden. Het auditteam gaf de opleiding nog de volgende aandachtspunten en aanbevelingen mee, waar de opleiding mee aan de slag is gegaan.

Aanbevelingen auditteam	Reactie en acties opleiding
1 "Het auditteam adviseert de opleiding meer aandacht in het programma te besteden aan de verdieping van het individuele muzikantschap. Dat is ook in lijn met één van de eigen doelen van de opleiding: studenten op een zo hoog mogelijk niveau leren musiceren binnen een gegeven context."	Binnen de leerlijn Spel en Presentatie maken studenten inmiddels een keuze voor een instrument aan de hand waarvan zij gedurende drie jaar het muzikantschap intensief verdiepen.
2 "Naar aanleiding van de bestudeerde onderzoeksverslagen, beveelt het auditteam de opleiding aan intern nader af te stemmen over de gewenste/passende invulling van onderzoek/onderzoeksvaardigheden voor een muziek-docent. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten daar al mee bezig zijn."	De opleiding heeft de ingezette ontwikkeling gecontinueerd, onder andere door het organiseren van kalibreersessies met bij het onderzoeksonderwijs betrokken docenten en het integreren van onderzoeksvaardighedenonderwijs in het Hoofdvak.
3 "De opleiding zou in het licht van haar streven naar een brede muzikale ontwikkeling een hiermee samengaand breder muziektheorieprogramma kunnen overwegen."	Muziektheoretisch onderwijs vormt vast onderdeel van de Algemeen theoretische leerlijn. De afgelopen periode heeft de opleiding aandacht besteed aan het reduceren van de ervaren studiedruk, waarbij de druk op curriculuminhoud groot is. Vooralsnog bleken de afgelopen periode andere dan muziektheoretische aanvullingen op het curriculum prioriteit te hebben. Wél wordt studenten die daarvoor kiezen inmiddels meer ruimte geboden voor het volgen van verdiepingsonderwijs op (onder andere) het gebied van muziektheorie
4 "Het auditteam beveelt de opleiding aan het door de studenten ervaren knelpunt met betrekking tot het oplossen van studieoverbelasting"	Inmiddels is de informatievoorziening over de mogelijkheden voor het volgen van buitenlandstages verbeterd. Onderdeel daarvan

<p>bij een buitenlandstage nader te onderzoeken en indien mogelijk hiervoor een adequate oplossing te vinden.”</p>	<p>vormt het op voorhand in kaart brengen van mogelijke knelpunten die studievertraging tot gevolg zouden kunnen hebben. Daarmee heeft de opleiding de afgelopen periode geïnvesteerd in het, waar mogelijk, voorkómen van studievertraging bij buitenlandstages.</p>
<p>5 “De opleiding zou de studenten nadrukkelijker kunnen prikkelen tot en faciliteren in het gebruiken van een andere ruimte voor de Integrale Eindproductie (IEP) passend bij de artistieke doelstelling van de opleiding.”</p>	<p>De opleiding heeft geïnvesteerd in verbeterde (benutting van) faciliteiten. Inmiddels staan passende ruimtes en podia (zowel intern als extern) ter beschikking voor de IEP.</p>
<p>6 “Het auditteam beveelt de opleiding aan heldere afspraken te maken over de weging voor het eindoordeel bij opdrachten en presentaties en deze afspraken ook vast te leggen, zodat voor alle betrokkenen duidelijk is 1) wanneer een student een voldoende of een goed krijgt (in gelijke gevallen dient er gelijk beoordeeld te worden), 2) of de ene competentie zwaarder weegt dan een andere competentie binnen een tentamen/examen, iii) of een student op een van de onderdelen/competenties een onvoldoende mag scoren.”</p>	<p>De opleiding heeft in de afgelopen periode geïnvesteerd in het verhelderen van de wijze waarop het eindoordeel tot stand komt door middel van 1) het herijken van het toetsplan, 2) het organiseren van kalibreersessies met beoordelaars en 3) het verhelderen van beoordelingsformulieren. Uitgangspunt vormt daarbij voor de opleiding het in samenhang beschouwen van de competenties, zodat geen artificiële scheidslijnen ontstaan. Onderwerp van gesprek tijdens de kalibreersessies vormde onder andere de cesuur en de wijze waarop een ‘holistische’ beoordeling herleidbaar moet zijn tot de onderliggende competenties waarop deze gebaseerd is.</p>
<p>7 “Het auditteam beveelt de opleiding aan in de mondelinge terugkoppeling na een eindexamenonderdeel de student altijd expliciet feedback te geven over het oordeel per competentie.”</p>	<p>In aanvulling op bovenstaande: de opleiding kiest voor een integratieve benadering, waarbij tijdens het eindexamen de competenties in samenhang worden beoordeeld. De door de voorzitter van de beoordelingscommissie gegeven terugkoppeling, betreft dan ook geconsolideerde feedback. Hoewel de verschillende competenties aan de basis daarvan liggen, zou ‘feedback per competentie’ geen recht doen aan de ambitie van de opleiding om studenten als voorbereiding op de beroepspraktijk te leren de competenties geïntegreerd en in samenhang te beschouwen. Nota bene: onderdelen die zich ‘vroeger’ in het onderwijsprogramma bevinden, kennen wél een dergelijke afbakening, zodat studenten in staat gesteld worden zicht te krijgen op de wijze waarop zij een specifieke competentie beheersen.</p>

In onderstaand rapport beschrijft het auditteam dat de audit in juli 2022 uitvoerde bij de verschillende standaarden zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven genoemde aandachtspunten en aanbevelingen en de door de opleiding genomen maatregelen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding de landelijke Opleidingsprofielen¹ (2018) en de daarbij behorende competentieset en de Kennisbasis nieuwe stijl van de Landelijke organisatie voor Kunstvak Docent Opleidingen (KVDO) als uitgangspunt heeft genomen bij het opstellen van de visie en doelstellingen voor de eigen opleiding Docent Muziek.

De competenties betreffen:

1. artistiek
2. pedagogisch en didactisch
3. interpersoonlijk
4. omgevingsgericht
5. kritisch-reflectief en onderzoekend

De competentie 'artistiek' is in het opleidingsprofiel vervolgens nader uitgewerkt in specifieke competenties voor elke discipline kunstvakdocent; in dit geval dus voor de docent muziek.

In de kennisbasis wordt beschreven aan welke kenniseisen een afgestudeerde Docent Muziek dient te voldoen en hoe deze zich verhouden tot de competentieset van de landelijke Opleidingsprofielen.

Bij de formulering van de landelijk competenties hebben de Dublin Descriptoren en het European Qualification Framework niveau 6 als referentiekader gefungeerd, waarmee het bachelorniveau is geborgd.

Eigen inkleuring/profilering

De opleiding heeft een duidelijke eigen doelstelling geformuleerd waarin is terug te lezen waartoe zij haar studenten beoogt op te leiden. Ze wil startbekwame muziekdocenten opleiden, die beschikken over een eigen profilering van de muziekdocent die ze willen zijn/worden en over een flexibel inzetbare set beroepsvaardigheden die hen in staat stellen aan te sluiten bij de verwachtingen en eisen van uiteenlopende muziek-educatieve contexten. De opleiding stelt nadrukkelijk dat het gaat om muziekdocenten – *aan elkaar geschreven* - en niet om docenten muziek. De opleiding maakt een duidelijke keuze om de muzikale ontwikkeling van de studenten niet op zich tot doel te stellen, maar als functioneel te zien in de ontwikkeling van hun

¹ Opleidingsprofielen Kunstvakdocentopleidingen (2018)

muziekdocentschap. Bij alle vakken komt 'muzikantschap' langs en is er aandacht voor het muzikale element.

De opleiding heeft als missie 'Wij maken de wereld mooier met muziek!'. Deze missie is letterlijk op een doek geschreven en door alle docenten van de opleiding ondertekend. Zij 'gaan ervoor' om dit met de studenten te delen en met hen na te denken over hoe dat te realiseren is.

De opleiding heeft een onderwijsleeromgeving ingericht die de studenten in staat stelt deze doelstelling te bereiken. (Zie daarover standaard 2 tot en met 5.)

Het auditteam hoorde en zag de eigen inkleuring van de opleiding duidelijk terug in alle gesprekken en in de documentatie.

Onderzoek

De opleiding beoogt studenten voor te bereiden op een beroepscontext die flexibiliteit, innovatievermogen en reflectie vereist. Zij beschouwt de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve competentie dan ook als een zwaartepunt binnen het onderwijsprogramma. Ten behoeve van een duurzame professionaliteit vindt de opleiding het voorts essentieel dat de student vanuit die kritisch-reflectieve houding in staat is zichzelf te bevragen en zich te ontwikkelen op artistiek én pedagogisch-didactisch gebied. Dat vraagt een onderzoekende houding en onderzoeksvaardigheden.

In de competentie staan aspecten als het door reflectie en onderzoek komen tot inzicht en kennis voor het functioneren als professional, het kunnen inzetten van onderzoeksvaardigheden, het ontwikkelen van een onderzoekende houding en het stimuleren van een onderzoekende houding bij lerenden, centraal.

In het curriculum van de opleiding heeft onderzoek en reflecteren een duidelijke plek gekregen. (Zie standaard 2 tot en met 5.)

Internationale en interculturele dimensie

De opleiding leidt studenten in principe op voor de Nederlandse beroepscontext. Maar binnen die context komen zij wel in aanraking met een grote culturele diversiteit aan personen en met de muziek van deze personen.

Bij het ontwikkelen van de competentie 'omgevingsgericht' wordt de focus o.a. gelegd op het signaleren en onderzoeken van relevante ontwikkelingen in de (culturele) diversiteit van de globaliserende samenleving, op het ontwikkelen van culturele zelfkennis en kennis van perspectieven van de 'ander' en het effectief toepassen van deze kennis in het eigen handelen. Dit vindt het auditteam passend bij de muziekdocent. In het curriculum is hiervoor aantoonbaar aandacht. (Zie daarover standaard 2 tot en met 5.)

Afstemming met vakgenoten en het werkveld

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding op verschillende manieren contact houdt met vakgenoten en het werkveld over de eisen aan de afgestudeerden en over de opzet en inhoud van het curriculum. Dat gebeurt o.a. op de volgende manieren:

- vertegenwoordigers van de opleiding participeren in de maandelijkse landelijke overleggen van de bacheloropleidingen Docent Muziek (O2DM²), waarin de ontwikkelingen in het werkveld en de betekenis daarvan voor de opleidingen worden besproken. Als aanvulling op dit maandelijkse O2DM overleg wordt gewerkt met de peerreview: een beoordelingssystematiek waarbij opleidingen van verschillende onderwijsinstellingen tweejaarlijks elkaars programma toetsen ten aanzien van de implementatie de kennisbasis en de competentieset;
- een groot deel van de docenten die werken binnen de opleiding hebben een gemengde beroepspraktijk en combineren hun werk als docent aan de opleiding met hun werk als muziekdocent in het vo of bij een centrum voor de kunsten, als artiest, als arrangeur, et cetera. Ook nemen docenten regelmatig deel aan (internationale) conferenties. Zij zijn

² O2DM: Overleg Opleidingen Docent Muziek

derhalve goed op de hoogte van actuele eisen aan de studenten en brengen kennis en ervaringen uit het werkveld de opleiding in;

- de opleiding staat in nauw contact met de verschillende onderdelen van het werkveld, variërend van geformaliseerde samenwerkingsverbanden in het binnenschoolse³ domein (bijvoorbeeld stagescholen) tot reguliere ontmoetingen met (professionals van) instellingen zoals Meer Muziek in de klas, de landelijke pabo's, TivoliVredenburg, ZIMIHC theaters, Museum Speelklok, et cetera. Met de cultuurprofiel scholen die stageplekken bieden, waar projecten plaatsvinden en die ook onderzoekopdrachten voor studenten formuleren, onderhoudt de opleiding een bijzondere relatie. De opleiding meldde dat de samenwerking met het werkveld steeds vaker wederkerig is. Het werkveld benadert de opleiding als kennis- en ervaringspartner op het gebied van muziekeducatie en er vindt leren met en van het werkveld plaats
- voor verdere verankering van contacten met het werkveld zal de opleiding per september 2022 een werkveldcommissie installeren, die wordt samengesteld uit professionals met expertise op zowel het binnen- als buitenschoolse werkveld. Deze commissie wordt geïnstalleerd ten behoeve van alle kunstvakdocentenopleidingen⁴ van HKU tezamen. Hiermee wil HKU tevens een impuls geven aan interdisciplinaire samenwerking waar relevant. Het auditteam vindt dit een zinvol initiatief.

Weging en Oordeel: voldoet

De competenties van de opleiding voldoen aantoonbaar aan de eisen die het (internationale) werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleiding onderhoudt daarover regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld.

De betrokkenen bij de opleiding denken aantoonbaar na over het profiel van een huidige muziekdocent en wat dat betekent voor het eigen onderwijsaanbod. De missie 'met muziek de wereld mooier maken' wordt door alle docenten onderschreven.

Uit de competentieset blijkt, dat de opleiding expliciet aandacht besteedt aan kritisch reflecteren en onderzoekend zijn. Het internationale en interculturele perspectief komt vooral tot uiting in de competentie 'omgevingsgericht'.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoet aan basiskwaliteit met betrekking tot de eisen van standaard 1. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet'

³ binnenschools: binnen een school voor po, vo, mbo of hbo/ buitenschools: bij een muziekschool, een educatieve dienst, kunsteducatieve projecten et cetera

⁴ kunstvakdocentenopleidingen van HKU: docent muziek, theater, beeldende kunst en vormgeving

4.2. Programma

Standaard 2 (programma-oriëntatie): Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Academische vaardigheden en/of onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Standaard 3 (programma-inhoud): De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Standaard 4 (programma-leeromgeving): De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling. Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Bevindingen

▪ **Koppeling leerresultaten – opzet en inhoud programma**

De opleiding heeft in een competentiematrix inzichtelijk gemaakt in welke module de student werkt aan welke competentie(s). Uit deze matrix blijkt dat alle competenties in elk studiejaar meerdere malen en in verschillende combinaties in de modules aan bod komen. In de loop van de studie worden deze competenties verder verbreed en verdiept. Door het hele programma te doorlopen, kunnen de studenten de beoogde competenties ontwikkelen.

Het programma is ingedeeld in vier leerlijnen, te weten i) hoofdvak en stage, ii) spel- en presenteervakken, iii) kunsteducatie en iv) algemeen theoretische leerlijn. Met deze leerlijnen zorgt de opleiding voor een inhoudelijke samenhang. Daarnaast kent de opleiding een opbouw in moeilijkheidsgraad en mate van zelfstandigheid in vier opeenvolgende fases: een oriënterende fase, een verdiepingsfase, een verbredingsfase en een profileringsfase. Het curriculum bestaat voorts uit een combinatie van onderwijs dat inhoudelijk min of meer 'voorgeprogrammeerd' is en onderdelen die expliciete ruimte bieden aan studenten voor een eigen invulling. (Zie hierover verder 'studentgerichtheid, profileringsruimte, keuzevrijheid.)

- i) In de *leerlijn hoofdvak en stage* staat de ontwikkeling tot muziekdocent centraal; de professional die in staat is muziekonderwijs te ontwerpen, daadwerkelijk vorm te geven én uit te voeren in verschillende muziek-educatieve contexten. Deze verschillende contexten (primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) onder- en bovenbouw, buitenschools) komen onder andere aan bod tijdens de stages. (Zie hierover bij praktijkgerichtheid.) In de leerlijn ligt de focus voornamelijk op de ontwikkeling van de pedagogisch-didactische competentie.

- ii) In de *leerlijn spel- en presenteervakken* staan de ontwikkeling van de artistieke competentie en muzikaal leiderschap centraal. De student ontwikkelt zich op diverse instrumenten als speler en als overbrenger (presentator) van een muzikale voorstelling. In studiejaar 1 krijgen alle studenten een brede basis mee. Vanaf jaar 2 verdiepen en/of verbreden ze zich op het gebied van de beheersing van muziekinstrumenten, de ontwikkeling van expressiemogelijkheden en het vermogen tot muzikale overdracht. Vakken als zang, begeleiden op de piano, het keuze-instrument⁵, combo, koorleiding, componeren, arrangeren en ensemble-leiding komen in deze leerlijn aan bod.
- iii) In de *leerlijn kunsteducatie* ligt het accent op cultuurgeschiedenis, Kunst Algemeen en Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV). Studenten van de opleiding Docent Muziek volgen deze lessen samen met studenten van de andere kunstvakdocentopleidingen van HKU, waardoor zij inzicht krijgen in elkaars disciplines. Studenten leren in deze lessen ook - o.a. aan de hand van projecten - interdisciplinair te werken. Zo bouwen ze een sterk netwerk op voor de eigen beroepspraktijk waarin ze mogelijk ook met docenten van andere kunst disciplines samen gaan werken. Dat is een sterk punt in het programma. Ten tijde van de audit waren de docentopleidingen bezig met het omvormen van delen van het aanbod, waaronder cultuurgeschiedenis, dat Cultuur in Context gaat heten. Tevens krijgt het didactische aspect een zwaarder accent in het kader van het leren overdragen aan anderen.
- iv) In de *algemeen theoretische leerlijn* richt de opleiding zich op het ontwikkelen van een gedegen kennisbasis op het gebied van muziektheorie en -geschiedenis gekoppeld aan vakdidactische en – methodische vaardigheden.

De leerlijnen worden in het begin van de opleiding (studiejaar 1) als min of meer opzichzelfstaande ontwikkelpaden aangeboden. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat de studenten zich kunnen focussen op specifieke aspecten van het muziekdocentschap. In de loop van de studie worden de leerlijnen meer in samenhang aangeboden. In het vierde studiejaar – de profileringsfase – komt alles samen in de blokstage en het werken aan de afstudeeropdrachten en moeten de studenten de verschillende competenties, kennis en vaardigheden tegelijkertijd en in samenhang laten zien.

Het is de ambitie van de opleiding dat er in het curriculum waar mogelijk onderdelen worden samengevoegd. Docenten voeren hierover thans het gesprek en wisselen met elkaar uit wat zij precies behandelen in de eigen lessen. Daarmee komt er inzicht in wat ieder doet en kunnen eventuele dubbelingen eruit worden gehaald. De hoofdvaklessen (HDM) staan centraal binnen het programma en vormen het vertrek- en eindpunt voor het onderwijs en de ontwikkeling van het muziekdocentschap. De docenten van de ‘andere’ vakken – zoals theorie, combo, piano, zang - onderzoeken nu hoe zij (beter) kunnen aansluiten op het hoofdvak en de leerlijn die daarvoor is uitgezet en hoe zij meer onderling kunnen samenwerken en/of samen les kunnen geven. Een voorbeeld hiervan is het gezamenlijk toetsen van zang, piano en drama, het uitvoeren van een didactische opdracht bij muziektheorie of het voor de combo-les begeleiden van een bandje in het voortgezet onderwijs (vo). (Zie ook standaard 10 ‘toetsing’)

▪ **Praktijkgerichtheid**

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een sterke gerichtheid heeft op het ontwikkelen van praktische vaardigheden. Twee van de uitgangspunten voor de vormgeving van het programma luiden: i) lesgeven leer je voor de klas en ii) musiceren en presenteren leer je door het te doen.

Al vanaf het eerste studiejaar lopen de studenten stage. In studiejaar 1 starten de studenten met een stage in het po, waarna een hoofdvakmodule en een stage in de onderbouw van het vo volgen. In het tweede studiejaar worden de hoofdvakmodules en de stages verdiept. In het

⁵ vanaf studiejaar 2 kiezen de student één instrument waarop ze zich verder willen verbreden en/of verdiepen. Dat kan het instrument zijn dat ze al bespeelden voor ze met de studie startten, maar het kan ook een ander instrument zijn waar ze op willen leren spelen.

derde studiejaar ligt de focus bij hoofdvak op de buitenschoolse context. In het vierde studiejaar volgen de studenten een zogenoemde blokstage waarbij ze gedurende een half jaar drie tot vier dagen stage lopen in de bovenbouw van het vo waar ze o.a. lesgeven aan examenklassen. Studenten lopen in tweetallen stage, zodat ze elkaar feedback kunnen geven, kunnen ondersteunen en met elkaar kunnen samenwerken. De eerste twee studiejaar deelt de opleiding de studenten in op de stageplekken; stageplekken waarvan ze weet dat de kwaliteit van de begeleiding er goed is. In studiejaar 3 en 4 ligt de verantwoordelijkheid voor de keuze van een passende stage bij de studenten en vervult de opleiding vooral een faciliterende rol. Studenten die dat willen krijgen de gelegenheid om in het buitenland stage te lopen. Vanuit de opleiding bezoekt en begeleidt een stagedocent de studenten. Daarnaast krijgen de studenten begeleiding van een mentor op de stageplek. De opleiding onderhoudt nauw contact met de stageadressen.

Tijdens terugkomenten van de stages laat de opleiding de studenten ervaringen uitwisselen en kritisch reflecteren op hun eigen ontwikkeling. Aan de hand hiervan behandelt de opleiding specifieke onderwerpen op het gebied van methodiek, didactiek of pedagogiek. Om de studenten duidelijker handvatten te geven voor het in aanvang ontwikkelen van muziekonderwijs, biedt de opleiding in het curriculum expliciet de Kobranie Methode⁶ aan.

De studenten verzorgen regelmatig presentaties op diverse podia, zowel solo als in groepsverband waar zij in praktijk brengen wat ze als musicus in de vocale en instrumentlessen, duo-lessen, lessen in comboverband, groepslessen en door zelfstudie hebben geleerd. Hierbij krijgen ze feedback van docenten en van elkaar. Door het geven van peerfeedback oefenen de studenten zich tevens in het begeleiden van muzikale ontwikkelprocessen van de 'ander'; een vaardigheid die zij als muziekdocent nodig hebben. Oefenen in het begeleiden van anderen gebeurt ook via de opdracht aan ouderejaars om eerstejaars studenten te begeleiden bij hun ontwikkeling als muziekdocent.

Tijdens de audit is ook gesproken over (het vergroten van) de aandacht voor multiculturaliteit en diversiteit in het curriculum en het vergroten van de kennis over en ervaring met het werken met diverse(re) doelgroepen. De opleiding vertelde dat zij o.a. in het tweede studiejaar een stage in het vmbo heeft ingebouwd. Daarvoor heeft ze het aantal stagescholen waarmee ze contact heeft, uitgebreid; bijvoorbeeld met scholen op Kanaleneiland in Utrecht.

De opleiding heeft een aantal belangrijke samenwerkingspartners in het buitenschoolse werkveld, die (ook) bijdragen aan deze doelstelling. Een voorbeeld hiervan is Aslan Muziekcentrum in Amsterdam, dat over ruime kennis en ervaring beschikt op het gebied van muziekonderwijs in een multiculturele context en stageplaatsen aanbiedt. De muziekonderwijsmethodiek van Aslan komt aan de orde in het curriculum. Ook andere organisaties zoals Stichting Het Wilde Westen, Vocal Statements, Jongerencultuurhuis Kanaleneiland, Stichting MuziekRoute Utrecht en verschillende asielzoekerscentra bieden stageplaatsen aan en vormen kennispartners op het gebied van het werken in een multiculturele context.

Tevens krijgen de studenten door middel van gastlessen de kans om zich te verdiepen in niet-Westerse muziek – zoals hiphop, rap, Afrikaanse muziek & dans - en de kans om de muziekdidactische verbinding te maken met leerlingen met een niet-Westers muzikaal referentiekader.

Het auditteam is zeer te spreken over de hierboven beschreven invulling en mogelijkheden. (Zie over diversiteit ook 'instroom'.)

⁶ De Kobranie Methode is een muzikale werkvorm die groepen laat samenspelen, improviserend, onder leiding van een processor. Het is tevens een creatieve werkvorm. Artistiek initiatief, creativiteit en authenticiteit staan voorop.

▪ **Onderzoek**

Zoals al bij standaard 1 is beschreven, beschouwt de opleiding de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve competentie als het zwaartepunt binnen het onderwijsprogramma. Vanuit die kritisch-reflectieve houding zet de opleiding de studenten voortdurend aan om zichzelf te bevragen en zich te ontwikkelen op artistiek én pedagogisch-didactisch gebied. Dat vraagt een onderzoekende houding en onderzoeksvaardigheden.

Binnen de leerlijn hoofdvak en stage en bij het vak visieontwikkeling besteedt de opleiding vanaf studiejaar 1 aandacht aan de onderzoekende houding – wat voor docent ben ik en wil ik zijn – en het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden.

De opleiding vraagt de studenten o.a. om op basis van onderzoek en kritische reflectie muziek te creëren (componeren, arrangeren en improviseren), onderwijs te ontwerpen en maatschappelijke ontwikkelingen te duiden en te benutten. Zij stimuleert de studenten kritisch-reflectief te functioneren in de beroepspraktijk.

In de leerlijn kunsteducatie komen onderzoeksvaardigheden in studiejaar 3 expliciet aan bod. In overleg met de cultuurprofiel scholen stelt de opleiding onderzoeksvragen op, die zij binnen het onderwijs uitwerkt. In studiejaar 4 voeren de studenten tot slot een praktijkonderzoek uit.

De opleiding toetst de competentie kritisch-reflectief en onderzoekend bij de verschillende modules en afsluitend bij het afstuderen in het afstudeeronderdeel praktijkonderzoek, Integrale Eindproductie (IEP) en Exposure. (Zie standaard 10)

Tijdens de audit is gesproken over het soort praktijkonderzoek dat de studenten uitvoeren. De opleiding laat de studenten vrij in de keuze voor een onderzoek dat bij hen past: i) een klassiek onderzoek waarbij het accent ligt op een literatuurstudie of ii) een ontwerpgericht onderzoek waarbij de studenten iets ontwikkelen voor de praktijk. In een handleiding heeft de opleiding de eisen aan de beide soorten onderzoek nader uitgewerkt. Voor een ontwerpgericht onderzoek moeten de studenten daadwerkelijk komen met een ontwerp, dat zij in de praktijk een aantal malen hebben getest en op grond van bevindingen en feedback hebben bijgesteld. Het mogelijk maken van onderzoek, dat nauwer aansluit bij de praktijk, vindt het panel een goede en veelbelovende ontwikkeling. Het auditteam moedigt de opleiding dan ook aan op dit pad door te gaan.

De opleiding werkt thans samen met de andere kunstvakdocentenopleidingen van HKU om meer gemeenschappelijke uitgangspunten en doelstellingen te formuleren voor onderzoek.

▪ **Studentgerichtheid, persoonlijke profilering en keuzevrijheid**

Binnen het vrije keuzedeel van het programma in elk studiejaar – de profileringsruimte – krijgen de studenten voor in totaal 20 EC de kans en opdracht 'eigen' muziekonderwijs te ontwikkelen en te verzorgen binnen een door hen gekozen onderdeel van het beroepenveld. De omvang van het vrije keuzedeel neemt in de loop van de studie toe. De profileringsruimte faciliteert studenten specialistische expertise te verwerven, die al dan niet binnen de opleiding of HKU aanwezig is, zoals het werken met mensen met dementie, hoogbegaafden, slechthorenden et cetera. Maar studenten kunnen ook kiezen zich verder te verdiepen in aspecten rondom ondernemerschap, marketingvraagstukken of programmeringsvraagstukken. Daarnaast biedt de opleiding vanaf studiejaar 1 een verzameling keuzevakken aan die voorzien in een breder gesignaleerde behoefte aan kennis- en ervaring, zoals colleges muziekfilosofie, een cursus singer-songwriting, zangmethodiek, begeleiden op de gitaar et cetera.

Met name het vierde studiejaar biedt heel veel ruimte voor eigen keuzes. Daarmee contrasteert dit jaar erg met de voorgaande drie jaren, waarin nog veel gezamenlijke momenten in het lessenrooster zijn. Bij de onderdelen Exposure en Ensemble geeft de opleiding de studenten als richtlijn mee 'laat jezelf zien/horen'. Voor het afstudeeronderzoek krijgen de studenten alle vrijheid een eigen onderzoeksthema te kiezen. Voor de IEP is geen handleiding. Dat is een bewuste keuze van de opleiding. IEP doet een beroep op de zelfstandigheid van de studenten. Zij zijn geheel vrij in de invulling van hun eindproductie. De opleiding informeert de studenten vooraf wel over de beoordelingscriteria en waar gewenst kunnen ze voorbereidende en begeleidende lessen volgen. (Zie voor het afstuderen verder standaard 10.)

Ook in het vaste deel van het programma zitten mogelijkheden voor het maken van eigen keuzes. Zo maken de studenten vanaf jaar 2 de keuze voor één instrument waarop zij zich in de dan komende drie jaar gaan specialiseren. Deze keuze wordt door de student beargumenteerd vanuit de wijze waarop het instrument bijdraagt aan de kwaliteit van hun toekomstige beroepspraktijk. In het derde studiejaar kunnen de studenten in hun profileringsstage in het buitenschoolse werkveld zelf kiezen in welke organisatie/instelling zij stage willen lopen.

De opleiding liet weten dat zij wenst dat de studenten zich 'biedend' opstellen. Veel studenten zijn (nog) geneigd om de opdrachtgever – met name die in het binnenschoolse werkveld - te vragen wat hij⁷ wenst en zich 'dienend' op te stellen. De opleiding stimuleert de studenten 'eigen' initiatieven te ontplooiën en het kunstvakonderwijs verder te ontwikkelen vanuit de kennis en ervaring van de kunstvakdocent. De opleiding heeft haar uitgangspunten hieromtrent vastgelegd in het koersdocument 'Van Dienend naar Biedend!?'

▪ **Studeerbaarheid en studielast**

Uit de evaluaties en gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de studenten het programma over het algemeen als studeerbaar ervaren. Op sommige momenten is het 'zwaar'. Het programma kent een aantal piekmomenten. Studielast vormt een structureel terugkomend onderwerp van gesprek met de opleidingscommissie, de klassenvertegenwoordigers en de tutores. Naar aanleiding van gesprekken heeft de opleiding o.a. de inrichting van het eerste studiejaar herzien, omdat de studenten dat jaar als heel vol ervaren. De studenten die het auditteam sprak, noemden het overigens 'leuk druk'. Veel studenten vinden eigenlijk alles leuk en ze willen overal heel goed in worden. Dat is een valkuil, aldus een van de studenten. De tutores houden goed de vinger aan de pols en studenten kunnen bij hen terecht als ze het echt niet redden. (Zie standaard 8 en 9.) Het gebeurt overigens zelden dat een student uitvalt. Tijdens de audit is aandacht besteed aan de grote groep langstudeerders. De opleiding meldde dat dit vooral veroorzaakt wordt doordat veel studenten in hun derde/vierde studiejaar al aan het werk gaan – vaak op de plek waar zij stage lopen - en het afstuderen op een lager pitje wordt gezet. De alumna die het auditteam sprak, vertelde dat er van haar groep van 23 studenten in juni 2021 slechts 2 studenten waren die binnen 4 jaren waren afgestudeerd. De opleiding is voornemens hier gezamenlijk met de andere opleidingen Docent Muziek over in gesprek te gaan met het werkveld, omdat het werkveld niet meer altijd grote waarde hecht aan het snel behalen van een diploma. Er is veel werkgelegenheid voor studenten. (Zie ook standaard 11.) Een andere reden die de alumna noemde voor vertraging was het gegeven, dat veel medestudenten 'als een berg' opzagen tegen het onderzoek. Zoals al hierboven is beschreven, biedt de opleiding nu ook de mogelijkheid voor een andere invulling voor onderzoek, te weten ontwerpgericht onderzoek. De opleiding hoopt hiermee een voor studenten directer verband te leggen tussen het uitvoeren van onderzoek en de praktijk van de muziekdocent. Ook zou een keuze om onderzoek uit te voeren tijdens de vierdejaars blokstage de studielast kunnen verminderen. De studenten kunnen dan direct starten als de stage op de school aanvangt. De huidige praktijk is echter dat studenten hun onderzoek veelal niet in het vo willen doen, omdat zij een onderzoeksvraag hebben/interessant vinden die niet gaat over een vraagstuk binnen het vo. Het auditteam geeft de opleiding in overweging om met het oog hierop te onderzoeken of er geen andere plek in het curriculum is voor de blokstage (vo-stage), zodat de studenten in het vierde studiejaar het thema waarnaar ze onderzoek willen doen, kunnen koppelen aan een stageplek die daarbij past.

▪ **Tevredenheid studenten**

Uit de evaluaties en de gesprekken met studenten tijdens de audit, is gebleken dat de studenten zeer tevreden zijn over het programma. Zij roemden tijdens de audit expliciet de grote hoeveelheid stages. In het studentenhoofdstuk van het Zelfevaluatierapport kwam wel naar voren dat studenten kritisch waren over de modules Combo, die niet aansloten bij de

⁷ overal waar in de tekst hij, zijn of hem staat kan ook zij of haar worden gelezen.

verschillen in kennis en ervaring van de studenten op de verschillende instrumenten. Daarin is naar aanleiding van herhaalde opmerkingen van studenten inmiddels verbetering aangebracht. Er is een andere docent ingezet en er zijn aanpassingen gedaan in de lessen. Zo kunnen studenten die al zeer ervaren zijn op een van de combo-instrumenten ervoor kiezen om hun medestudenten te coachen in het bespelen van dat instrument – goed voor hun eigen ontwikkeling als docent – of ervoor kiezen om op het tijdstip van de combolessen andere (keuze)vakken te volgen. De opleiding heeft hiermee aangetoond, dat zij goed luistert naar kritische opmerkingen van studenten. De opleiding verwacht echter wel van de studenten dat zij ook door repetitie en zelfstudie daadwerkelijk op ‘niveau’ gaan musiceren. Dat niveau kunnen ze niet alleen bereiken door de lessen te volgen. Het auditteam vindt dat een redelijke en passende eis.

▪ **Instream en aansluiting**

De opleiding stelt conform de wet en conform een opleiding Docent Muziek duidelijk eisen aan potentiële studenten. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een zorgvuldige toelatingsprocedure hanteert. Er is een muziektheoretisch- en een praktijkexamen en studenten moeten o.a. in een pitch en een gesprek hun motivatie geven voor de opleiding bij HKU. In het praktijkexamen beoordeelt een toelatingscommissie bestaande uit vier docenten en een student uit de opleidingscommissie vooral de artistieke competentie met betrekking tot zang-, spel- en begeleidingsvaardigheden. Studenten kunnen zich laten horen op één instrument maar ze kunnen er ook voor kiezen zich op meerdere instrumenten te laten horen. De focus van de opleiding ligt niet op het heel goed kunnen bespelen van één hoofdinstrument, maar op de muzikaliteit van de student. In het gesprek beoordeelt de commissie de communicatieve, reflectieve en sociale vaardigheden. Daarnaast nemen de aspirant-studenten deel aan een groepsworkshop, waarbij de commissie let op de mate waarin de kandidaten actief participeren en op de wijze waarop zij de interactie aangaan met andere kandidaten. Jaarlijks laat de opleiding 15 à 20 studenten toe. Dit aantal is afgestemd op de actuele behoefte aan muziekdocenten in het werkveld. De belangstelling voor de opleiding is groot, dus de opleiding heeft de mogelijkheid studenten te selecteren die in de ogen van de opleiding potentie hebben om goede muziekdocenten te worden; passend bij het eigen brede profiel van de opleiding.

Naast de aandacht voor diversiteit in het curriculum (zie hierboven), is er ook aandacht voor (het zorgen voor) een grotere diversiteit in de instroom. De opleiding verricht extra inspanningen voor het bereiken van potentieel geïnteresseerden die mogelijk niet op de hoogte zijn van het bestaan van de opleiding Docent Muziek en de mogelijkheden die deze opleiding biedt. De opleiding denkt aan kandidaten met een achtergrond in ‘andere’ muziekgenres zoals hip-hop, rap of muziek uit niet-westerse culturen en/of kandidaten die afkomstig zijn uit die culturen en/of affiniteit hebben met een bredere en andere doelgroep en die doelgroep ook weten aan te spreken.

Daar waar nodig/gewenst ondersteunt de opleiding kandidaten met extra bijspijkerlessen op het gebied van muziektheorie en vaardigheid.

Voor informatie over de toelating en de eisen kunnen de kandidaten o.a. de website van HKU en social media raadplegen, open dagen of meeloopdagen bezoeken en/of in gesprek gaan met studenten, docenten en alumni.

▪ **Onderwijs in coronatijd**

Uit de documentatie is gebleken dat de opleiding er tijdens de coronapandemie voor heeft gezorgd dat het onderwijs zo goed mogelijk is doorgegaan en de studenten zo min mogelijk studievertraging opliepen. HKU heeft vrijwel direct een crisisorganisatie ingericht zodat er centraal en decentraal adequate maatregelen genomen konden worden.

Daar waar mogelijk en gewenst is fysiek onderwijs individueel en/of in kleinere groepen al snel weer mogelijk gemaakt. Voor andere lessituaties hebben de docenten online alternatieven ontwikkeld. Het gebouw bleef toegankelijk voor zelfstudie. De tutores zijn direct gestart met het (proactief) benaderen van studenten in het kader van (belemmeringen in) de studievoortgang

en het studentenwelzijn. Tevens organiseerde de opleiding online zogenoemde 'vrijdagmiddagborrels' voor alle bij de opleiding betrokken studenten en medewerkers om het gemis aan de zo belangrijke sociale interactie en het zijn van een community enigszins tegemoet te komen. Ook organiseerde zij online open podia waarbij studenten in een luchtige en informele setting elkaars werk konden horen, zien en bespreken.

Uit de evaluaties blijkt dat de meeste studenten tevreden waren over het onderwijs in de coronatijd. De beschikbaarheid van binnenschoolse stageplekken vormde het grootste knelpunt. De aansluiting op de beroepspraktijk die voor een deel gesloten was tijdens de pandemie, waardeerden de studenten in deze periode lager.

De opleiding heeft aangetoond dat zij ook haar voordeel heeft opgedaan met de crisis. Zo is het ontwikkelen en uitvoeren van muziekonderwijs op afstand in een stroomversnelling geraakt. Docenten en studenten trokken daarin samen op en leerden met en van elkaar. Ze hadden daar beide belang bij: studenten voor de lessen op hun stageplek en docenten voor hun lessen aan de studenten. Ook het structureel bekijken en beluisteren van bijvoorbeeld opnames van de eigen zang leidde tot vergroting van het bewustzijn en reflectie op klankproductie en lichaamshouding. Daarnaast is de (meer)waarde van beeld- en geluidsregistraties door de begeleidende docenten en examinatoren ontdekt en benut.

Omdat veel studenten tijdens de lockdowns weinig mogelijkheden hebben gehad om contact te leggen in en met het werkveld en ervaringen op te doen, heeft de opleiding ervoor gekozen om de NPO⁸-gelden en Gemeentelijke Herstelgelden te benutten om studenten die daaraan behoefte hebben extra stage-ervaringen op te laten doen en door middel van extra stagebezoeken van docenten aanvullende feedback op de muziekdidactische vaardigheden te ontvangen. Ook worden gemiste ervaringen voor het musiceren in ensembleverband gecompenseerd o.a. door het organiseren van extra Big Band-sessies. Het auditteam vindt dit zeer goede initiatieven.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding biedt een sterk op de praktijk gericht programma, waarmee ze ervoor zorgt dat de studenten de beoogde competenties – ook in samenhang met elkaar - kunnen ontwikkelen.

De opleiding rust de studenten aan de hand van vier duidelijke leerlijnen toe met de kennis en vaardigheden die zij nodig hebben. Er is een duidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad en mate van zelfstandigheid. De hoofdvaklessen staan centraal en vormen het vertrek- en eindpunt voor de overige vakken/leerlijnen en voor de ontwikkeling van het muziekdocentschap. De docenten zijn aantoonbaar bezig met het meer samenwerken over de vakken heen.

Het verzorgen van gezamenlijke lessen met de andere kunstvakdocentenopleidingen, het interdisciplinair samen laten werken en laten opbouwen van een netwerk, zijn sterke punten.

Door de toenemende keuzevrijheid, krijgen de studenten de mogelijkheid zich te profileren tot de muziekdocent die ze willen zijn. Het programma is daarmee aantoonbaar studentgericht.

De opleiding ziet toe op de studeerbaarheid van het programma en de studielast en neemt waar nodig maatregelen. Met de problematiek rondom de grote groep langstudeerders is de opleiding al bezig.

Er is veel aandacht voor kritische reflectie en het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en voor het doen van (zelf)onderzoek.

Het is passend dat de opleiding veel aandacht besteedt aan multiculturaliteit en diversiteit.

Dat de opleiding extra kansen creëert voor studenten om extra stage-ervaring op te doen en daarop feedback te geven, is een zeer goed initiatief.

De studenten zijn zeer tevreden over het programma en roemen expliciet de grote hoeveelheid stages.

De opleiding hanteert een zorgvuldige toelatings- en selectieprocedure en zorgt voor een goede aansluiting.

⁸ NPO: Nationaal Programma Onderwijs

Het auditteam is zeer te spreken over het programma en komt tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 2 (programma-oriëntatie), 3 (programma-inhoud), 4 (programma-vormgeving) en 5 (instroom en toelating).

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Bevindingen

De opleiding wordt verzorgd door een enthousiast en sterk bij de studenten betrokken docententeam. In de gesprekken tijdens de audit merkte het auditteam dat de docenten met elkaar een hechte community hebben gevormd die veel met elkaar in gesprek is en zich buigt over muziekonderwijs van morgen. Dit doen zij samen met een zeer door hen en de studenten gewaardeerde studieleider die het proces faciliteert en de docenten stimuleert zelfsturend te zijn en over de vakken heen samen te werken.

Het merendeel van de docenten heeft een dubbele opleiding gevolgd: een opleiding als muziekdocent en een opleiding als instrumentalist of vocalist en/of soms een universitaire opleiding. Een groot deel van de docenten is werkzaam in een gemengde beroepspraktijk, bestaande uit een combinatie van een aanstelling als docent binnen de opleiding Docent Muziek van HKU met werkzaamheden in het po, vo of het buitenschoolse muziekonderwijs en met activiteiten als uitvoerend musicus. Op basis hiervan zijn zij heel goed op de hoogte van de actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Hierdoor kunnen zij tevens met hun voorbeelden uit hun eigen praktijk aan de studenten tonen hoe zij als muziekdocent te werk gaan. Het principe van 'teach as you preach' passen zij veelvuldig toe. Daarnaast is een aantal docenten ook nog werkzaam binnen andere opleidingen van het UC. Dat bevordert de samenwerking en afstemming met andere opleidingsprogramma's zoals dat van de studierichtingen Jazz & Pop, Klassiek en Musician 3.0.

De afgelopen jaren heeft de opleiding ervoor gekozen de aanstellingen van docenten te vergroten en het totale aantal docenten te verminderen, zodat docenten frequenter aanwezig zijn en daardoor meer betrokken kunnen zijn bij de gehele opleiding. Dit is ook de verdere samenhang in het curriculum ten goede gekomen. Naast de vaste docenten blijft de opleiding bewust werken met docenten in een flexibele schil, die zij kan inzetten bij specifieke wensen van studenten en projecten. Daarmee zorgt ze dat ze altijd goede aansluiting kan maken bij ontwikkelingen in het werkveld en bij de profileringskeuzes die de studenten maken. Bij het aanstellen van nieuwe docenten zoekt de opleiding gericht naar docenten die de verbinding kunnen maken tussen de gewenste vakcompetenties enerzijds en de beroepspraktijk van een muziekdocent anderzijds.

- Professionalisering

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan professionalisering. HKU biedt de cursus Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB) inclusief de Basiskwalificatie Examinering (BKE) aan voor alle docenten die op deze terreinen nog niet of onvoldoende geschoold zijn. Alle nieuwe docenten volgen tijdens hun inwerkprogramma - en voordat zij een vaste aanstelling krijgen - indien van toepassing deze cursus. Ook kunnen docenten nog de HKU-cursus Senior kwalificatie Examinering (SKE) volgen. Daarnaast faciliteert de opleiding vakgerichte deskundigheidsbevorderingsactiviteiten binnen en buiten HKU. Zo kunnen docenten een masteropleiding volgen - zoals de Master Muziektheorie of Zang - en internationale conferenties bezoeken gericht op zowel vakinhoudelijke als onderwijsinnovaties. Ook organiseert HKU/de opleiding regelmatig masterclasses en seminars. Binnen de aanwezige leergemeenschap leren de docenten formeel en informeel van en met elkaar.

Het ontwikkelen van het kritisch en onderzoekend vermogen door studenten, vraagt van de docenten dat zij de studenten goed kunnen begeleiden bij de beantwoording van vragen. Dit vergt een coachende rol van de docenten in het vrij onvoorspelbare leertraject dat de studenten doorlopen. De docenten vergroten en verdiepen hun didactische handelingsrepertoire hieromtrent via deelname aan onderzoeksactiviteiten – bijvoorbeeld via de kenniskringen rond de lectoraten waarmee de opleiding samenwerkt – en door het houden van intervisiebijeenkomsten en kalibratiesessies rondom coaching en onderzoek.

- Tevredenheid studenten

Uit de evaluaties, het studentenhoofdstuk en de gesprekken tijdens de audit, is gebleken dat de studenten zeer te spreken zijn over hun docenten, over hun inhoudelijke deskundigheid, hun vakbekwaamheid en hun kennis van en ervaring met het werkveld van een muziekdocent. Zij zijn voor de studenten zeer inspirerend en letterlijk voorbeeldig.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding wordt verzorgd door een enthousiast en sterk bij de studenten betrokken en goed gekwalificeerd docententeam. De docenten vormen samen met de studieleider en de studenten een hechte community. Een groot deel van de docenten is werkzaam in een gemengde beroepspraktijk, bestaande uit een combinatie van een aanstelling als docent binnen de opleiding Docent Muziek van HKU met werkzaamheden in het po, vo of het buitenschoolse muziekonderwijs en met activiteiten als uitvoerend musicus. Het principe van 'teach as you preach' passen zij veelvuldig toe. Zij zijn inspirerende voorbeelden voor de studenten. De studenten zijn zeer te spreken over hun docenten.

Er is voldoende aandacht voor deskundigheidsbevordering en het bijhouden van de eigen vakbekwaamheid.

Het auditteam is heel positief over het docententeam en beoordeelt deze standaard als 'voldoet'.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen

Huisvesting en materiële voorzieningen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding haar locaties en voorzieningen binnen en buiten HKU zo heeft ingericht dat de studenten de beoogde competenties kunnen ontwikkelen en in staat zijn om les te geven aan groepen, muzikale presentaties voor te bereiden en te verzorgen en in contact te komen met verschillende kunstdisciplines.

De huisvesting en de grote diversiteit aan voorzieningen sluiten aan bij de doelstelling en missie van de opleiding en maken het in principe mogelijk dat zowel het vaste programma als het flexibele keuzedeel van de studenten gerealiseerd kan worden.

Op de locatie Mariaplaats in Utrecht zijn les-, studie-, experimenteeruimtes, studio's en podia ingericht waar studenten in veilige omgeving binnen de muren van HKU/de opleiding kunnen leren, oefenen en experimenteren. De eigen lokalen zijn ingericht met (combo)instrumentarium en audiovisuele middelen. Verder is er een concertzaal met twee concertvleugels en een poppodium met beschikking over een backline en lichtinstallatie. Ook kunnen de studenten gebruik maken van HKU-werkplaatsen die zijn uitgerust met specialistische professionele middelen, zoals de werkplaats Muziekstudio en de werkplaats Performancetechnologie. Onderwijs in de interdisciplinaire leerlijn vindt (ook) plaats op de overige HKU-locaties zodat tevens faciliteiten van de andere disciplines (theater, beeldend) benut kunnen worden.

Over de beschikbaarheid van ruimtes voor zelfstudie of samenspel zijn de studenten van de opleiding kritisch. In principe werkt het reserveringssysteem Asimut goed en biedt het zicht op mogelijkheden. Het is daarom een goed initiatief dat het management strenger gaat toezien op en nadere afspraken gaat maken over het al dan niet komen opdagen na reservering en het preciezer inplannen van benodigde studie- en oefentijd.

Naast de voorzieningen en faciliteiten binnen HKU, maken de studenten gebruik van voorzieningen en faciliteiten op stagescholen, bij de andere partners met wie de opleiding samenwerkt (zie standaard 1 en 2 tot en met 5) en bij organisaties waarmee de studenten zelf contacten onderhouden.

Studenten kunnen via een reserveringssysteem gebruik maken van de op de HKU-locaties aanwezige uitleenservices. Dat kan gaan om leeninstrumenten, maar ook om gespecialiseerde apparatuur zoals microfoons en mixers.

Daarnaast is er op de locaties een uitgebreide mediatheek waar studenten online en offline bronnen (literatuur, partituren, encyclopedieën) kunnen raadplegen en onderzoek kunnen doen. Tevens is er een structurele samenwerking met de Universiteits Bibliotheek Utrecht en hebben studenten toegang tot het online leeraanbod van Lynda.com⁹⁹ en van Oxford Music Online.

Studentbegeleiding

⁹⁹ Lynda.com is een online e-learning platform op het gebied van techniek, software, design en ondernemerschap

De opleiding kent verschillende vormen van studiebegeleiding. Zo voeren tutores individuele gesprekken met de studenten over hun studievoortgang. Aan het begin van de studie benadert de tutor de student proactief en zijn de studenten verplicht naar de bijeenkomsten te komen. In de loop van de studie loopt de frequentie en intensiteit van de begeleiding af en verwacht de opleiding meer zelfredzaamheid van de student. Een student kan evenwel altijd een beroep doen op begeleiding.

Naast de studiebegeleiding van de tutores krijgen de studenten begeleiding en coaching van de docenten binnen het hoofdvak Docent Muziek (HDM) bij het uitvoeren van de stages en stagereflecties, het maken van curriculaire keuzes en het ontwikkelen van hun profilering. Voor studenten met een functiebeperking biedt de opleiding verschillende faciliteiten. Welke dat zijn, is beschreven in het HKU-protocol 'Studeren met een functiebeperking'. Tutores hanteren dit protocol in de begeleiding van de betreffende studenten en brengen indien relevant andere docenten op de hoogte van de beperking.

Naast de hierboven genoemde begeleiders, beschikt de opleiding/HKU over twee onafhankelijke decanen, bij wie de studenten met persoonlijke vragen terecht kunnen. Desgewenst kunnen de studenten worden doorverwezen naar psychologische of andere hulpverlening binnen en buiten HKU. Binnen HKU zijn ook vier vertrouwenspersonen benoemd. Dat is belangrijk met het oog op het kunnen melden en bespreken van incidenten, die zich (ook) binnen het kunstvakonderwijs kunnen voordoen.

De opleiding besteedt expliciet aandacht aan het fysieke en mentale welzijn van studenten mede met het oog op de soms hoge werkdruk die het docentschap met zich meebrengt. Dat is een sterk punt. De kleinschaligheid van de opleiding en de grote onderlinge betrokkenheid helpen bij het voorkomen en vroegtijdig signaleren van eventuele knelpunten. Daarnaast biedt de opleiding het keuzevak 'studeren zonder stress' aan en is er speciale coaching gericht op omgaan met faalangst. Tijdens de lockdowns in de coronatijd organiseerde de opleiding wekelijkse bijeenkomsten waarbij studenten elkaar in een informele online setting konden ontmoeten.

Vanuit de kwaliteitsafspraken die HKU heeft gemaakt, is er een programma StudentenWelzijn (StuW) dat zorgt voor het in kaart brengen en wegnemen van structurele risico's op het gebied van algeheel welzijn van studenten.

Uit de evaluaties en gesprekken tijdens de audit is gebleken dat de studenten zeer tevreden zijn over de tutores, docenten en studieleiding: 'de deur staat altijd open'.

Informatievoorziening

De opleiding zorgt in principe voor een adequate informatievoorziening. Onderwijs en Studentzaken zorgt ervoor dat alle studenten beschikken over informatie over inschrijving, studiefinanciering, wet- en regelgeving, studievertraging, studie in het buitenland, aanvragen van beurzen en fondsen et cetera. Daarnaast kunnen de studenten op de studentportal alle informatie vinden over de studie zelf, zoals curricula, onderwijsmodules, toetsen, roosters, reglementen, projecten, stages et cetera. Via email, digitale publicatieschermen en verschillende media waaronder posters en prikborden wordt aanvullende informatie verstrekt.

Daarnaast is er een servicebalie waar studenten terecht kunnen met al hun vragen (en voor het uitlenen van apparatuur). Dat werkt heel fijn. Ook kunnen ze bij de studieleider terecht voor vragen, onduidelijkheden en andere informatiebehoeften. Verder beschikt de opleiding over een speciaal voor en door de studenten opgesteld document 'Eerste Hulp Bij Opleiding Muziek' (EHBO), dat op basis van ervaringen van studenten verzamelde handige informatie en 'tips & tricks' over de gehele opleiding bevat.

Ondanks de hierboven beschreven structuren voor informatievoorziening, vinden studenten bepaalde informatie nog steeds moeilijk te vinden. Om deze reden wil de opleiding een nieuwe online portal inrichten die tegemoet komt aan de behoefte om informatie op een logischer en eenvoudiger navigeerbare online locatie aan te bieden (planning vanaf de zomer van 2022).

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding beschikt over passende huisvesting en een grote diversiteit aan voorzieningen, die aansluiten bij de doelstelling en missie van de opleiding. Er zijn o.a. les-, studie-, experimenteerruimtes, studio's, podia, professionele uitgeruste werkplaatsen ingericht waar studenten in veilige omgeving binnen de muren van HKU/de opleiding kunnen leren, een uitgebreide mediatheek en voorzieningen op externe locaties. De huisvesting en voorzieningen maken het mogelijk dat de studenten de beoogde competenties kunnen ontwikkelen. Aandachtspunt waar HKU/de opleiding al mee bezig is, is de druk op de beschikbaarheid van ruimtes in het gebouw.

De opleiding zorgt met verschillende vormen van studiebegeleiding dat de studie voor elke student optimaal kan verlopen. De tutores hebben hierin een belangrijke rol. Het auditteam vindt het goed dat de opleiding veel aandacht besteedt aan fysieke en mentale gezondheid en aan studentenwelzijn. De studenten zijn zeer tevreden over de tutores, docenten en studieleiding.

De opleiding zorgt in principe voor een adequate informatievoorziening. Wel wensen de studenten dat de opleiding zorgt voor een logische vindplaats van alle informatie.

Het auditteam komt op grond van alle bovenstaande positieve punten tot het oordeel voldoet voor zowel standaard 7 als 8.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Vanuit haar ambitie te streven naar 'steeds beter' heeft de opleiding haar kwaliteitszorgsysteem ingericht. Zij voert daarover aantoonbaar en op meerdere momenten het gesprek met alle betrokkenen: studenten, docenten, alumni, werkveld, maatschappelijke instanties, regionale en landelijke partners en examencommissie. De verschillende beleidsstukken, waaronder het kwaliteitsplan, het meerjarenpersoneelsplan, het toetsplan en internationaliseringsplan werken daarbij ondersteunend.

Naast de formele instrumenten zoals de Nationale Studentenenquête (NSE) en de Kunstenmonitor (KUO) die jaarlijks de tevredenheid van studenten en alumni in beeld brengen, heeft de opleiding een opleidingscommissie waarin naast docenten, studenten zitting hebben. Tevens is er op HKU centraal niveau een Centrale Medezeggenschapsraad (CMR) die betrokken is bij en adviseert over HKU-brede kwaliteitsaspecten, zoals huisvesting, ict, personeel & organisatie, studentzaken en communicatie.

De opleiding kent voorts een tweemaandelijks klassenvertegenwoordigersoverleg dat een signalerende rol vervult richting de studieleiding, opleidingscommissie en directie. De klassenvertegenwoordigers brengen waar nodig/van toepassing meer specifieke kwaliteitsissues in beeld, die mogelijk buiten het aandachtsgebied van de opleidingscommissie of examencommissie vallen.

Docenten en studieleiding evalueren met de studenten de aangeboden modules. De bevindingen worden gedeeld in de docentvergaderingen en waar nodig/gewenst vinden er vervolgens aanpassingen plaats.

De opleiding is per 2020 gestart met de inrichting van een digitaal evaluatiesysteem. Daarbij is het uitgangspunt de vraag: ervaren de studenten daadwerkelijk dat de opleiding hen faciliteert bij de ontwikkeling van hun competenties. Met vragen op een hoger abstractieniveau dan de evaluaties van individuele lessen en de vaak zeer persoonsgebonden opvattingen van een student over de kwaliteit van een docent, hoopt de opleiding een duidelijker beeld te krijgen van de wijze waarop het aangeboden programma zich verhoudt tot het ervaren programma. Het auditteam acht het een goed streven om ook digitale enquêtes in te zetten, naast mondelinge evaluaties van lessen die er natuurlijk ook moeten blijven.

De docenten vervullen een belangrijke signalerende rol. Ze brengen vanuit hun werkzaamheden in het actuele werkveld en hun kennis en ervaringen, relevante ontwikkelingen in en doen voorstellen voor kwaliteitsverbetering. Binnen de docentvergaderingen is dit onderwerp van gesprek. Daarnaast neemt de opleiding via het O2DM-overleg deel aan peerreview. Daarin bezoeken opleidingen elkaar om op basis van casuïstiek te evalueren hoe een specifieke competentie binnen het programma aan bod komt.

In de 'harmonisatie-sessies' waarmee de opleiding recent is gestart, is o.a. aandacht voor verduidelijking van functionele rollen en afspraken over verantwoordelijkheden. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken en verdiepen het managementteam, leden van de opleidingscommissie, kerndocenten, tutoeren en de examencommissie kwaliteitsvragen in de brede beleidsmatige context.

De opleiding betreft het werkveld en alumni op verschillende manieren bij haar kwaliteit. Naast de gesprekken die er binnen de opleiding plaatsvinden met (gast)docenten, voeren docenten en management met werkveldpartners zoals stagebiedende scholen, educatieve instellingen en podia en alumni die werkzaam zijn op deze plekken het gesprek over de kwaliteit. De opleiding is voornemens weer een werkveldcommissie in het leven te roepen. (Zie standaard 1.) Naast het jaarlijks verzoek aan alumni om de Kunstenmonitor in te vullen, organiseert de opleiding elk jaar een alumnibijeenkomst.

De examencommissie is nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. (Zie daarover verder standaard 10.)

Op basis van de gesprekken en evaluaties neemt de opleiding aantoonbaar verbetermaatregelen. Het auditteam trof daarvan mooie voorbeelden aan, zoals het meer balans aanbrengen in de studielast van het eerste studiejaar door middel van het spreiden van de lessen HDM, het bieden van handvatten voor het ontwerpen van muziekonderwijs door middel van het aanbieden van lessen in de Kobraniemethode in studiejaar 1 en 2, het inrichten van specifieke keuzevakken om te voorzien in de brede behoefte aan verdieping op bijvoorbeeld het gebied van zangmethodiek, het uitbreiden van het aantal passende locaties voor de IEP.

De opleiding zorgt er op verschillende manieren, via diverse kanalen voor dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de uitkomsten uit evaluaties en gesprekken en van de (voor)genomen verbetermaatregelen. Zo wordt een analyse van de NSE *school*-breed verspreid door de directie, wordt een overzicht gedeeld van de belangrijkste uitkomsten van de evaluaties tijdens panelgesprekken en worden studenten en docenten via een nieuwsbrief op de hoogte gebracht van relevante ontwikkelingen. Docenten worden tijdens teamoverleggen en centrale bijeenkomsten gevraagd naar en geïnformeerd over verbeterinitiatieven, gevoed vanuit en als voeding voor gesprekken met de opleidingscommissie, examencommissie en klassenvertegenwoordiging. Verbeteringen op moduleniveau zijn terug te zien in aangepaste onderwijsbeschrijvingen, die de docent opstelt.

De studenten die het auditteam sprak, waaronder vertegenwoordigers vanuit de opleidingscommissie, zijn tevreden over de betrokkenheid van studenten bij de kwaliteit van de opleiding.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding bewaakt haar kwaliteit op een adequate wijze en betreft daar op diverse manieren de verschillende gremia – studenten, (gast)docenten, werkveldvertegenwoordigers, alumni en examencommissie - bij.

De opleiding neemt aantoonbaar verbetermaatregelen op basis van uitkomsten van evaluaties en gesprekken. Het auditteam trof daarvan mooie voorbeelden aan. De opleiding brengt de betrokkenen op verschillende manieren en via diverse kanalen op de hoogte van de uitkomsten van evaluaties en gesprekken en van de (voorgenomen) verbetermaatregelen.

Het auditteam beoordeelt op grond hiervan standaard 9 met een 'voldoet'.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding heeft als uitwerking van het HKU-Toetskader een toetsplan¹⁰, een competentiematrix en modulebeschrijvingen opgesteld. De opleiding heeft een duidelijke visie op het toetsen en beoordelen waarbij ze streeft naar Leven Lang Ontwikkelen. Door middel van de toetsing wil de opleiding steeds het niveau van de geleverde prestaties en de beroepskennis (uit de kennisbasis) van de student kunnen bepalen (summatief), maar tegelijkertijd ook zorgen voor een waarderende (formatieve) beoordeling. De docenten geven de studenten voortdurend feedback op hun leerproces zowel na afloop van een toets als tijdens de lessen vervlochten door de dagelijkse lespraktijk. Daardoor weten de studenten wat er goed gaat – welke competenties op niveau zijn - en waar nog ontwikkelpunten liggen. Ook vraagt de opleiding van de studenten om zichzelf kritisch te evalueren en om elkaar (peer)feedback te geven. Dit sluit goed aan bij de ontwikkeling van de competenties kritisch-reflectief en onderzoekend en de competentie pedagogisch en didactisch die de studenten als professional in de beroepspraktijk nodig hebben. Daar moeten ze immers ook leerlingen en deelnemers aan muzikale activiteiten gerichte en opbouwende feedback kunnen geven.

De opleiding maakt gebruik van diverse toetsvormen. Onderwerpen van de beoordeling vormen voornamelijk praktijkopdrachten (bijvoorbeeld stagelessen), presentaties en beroepsproducten, als afspiegeling van kritische beroepssituaties zoals die zich in de praktijk van de muziekdocent voordoen. Aanvullend toetst de opleiding schriftelijk muziek- en onderwijstheoretische kennis en vaardigheden.

Door integratieve toetsing beoordeelt de opleiding meerdere competenties in samenhang. Daarbij kan ze het accent wel leggen op een van de competenties in de diepte, maar vraagt zij de student altijd de competentie in context te plaatsen van een of meerdere van de overige competenties. Zo kan bijvoorbeeld de pedagogisch didactische competentie moeilijk los gezien worden van de interpersoonlijke competentie. Een voorbeeld van een integratieve toets is de Integrale Eind Productie (IEP) of de Blokstage.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er op verschillende manieren voor zorgt dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

Voorbeelden hiervan zijn:

- de opleiding heeft in de modulebeschrijvingen inzichtelijk gemaakt op welke manier en aan de hand van welke criteria ze de studenten toetst en beoordeelt. In de modulebeschrijvingen zijn de leerdoelen die zijn afgeleid van de competenties opgenomen;
- de opleiding maakt met het oog op de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid bij het toetsen en beoordelen gebruik van het zogenoemde meerogenprincipe;
- de opleiding betreft een externe gecommiteerde bij de beoordeling indien de validiteit en/of betrouwbaarheid van de beoordeling negatief beïnvloed wordt door het feit dat een beoordelaar werkzaam is bij de opleiding. De externe kan wel werkzaam zijn bij een andere opleiding of *school* van HKU. De externe is vooraf aangewezen als examinator door de examencommissie;

¹⁰ dit toetsplan is geschreven voor de gehele *school* HKU Utrechts Conservatorium

- de opleiding heeft voor de verschillende rollen die de docenten in de verschillende fases in de toetscyclus vervullen kwaliteitseisen geformuleerd;
- de opleiding zorgt voor professionalisering van de docenten in hun rol van examinerator; ook op initiatief van de examencommissie die een belangrijke borgende rol vervult in de toetsdeskundigheid van de docenten (zie verder de paragraaf examencommissie). Alle vaste docenten hebben een BDB inclusief een BKE training gevolgd.

Als ontwikkelpunt ziet de opleiding nog het binnen de ingeplande tijd afronden van de eindbeoordeling. Veel beraadslagingen over eindexamens lopen uit. In intervisie- en kalibratiesessies gaan de examinatoren o.a. met elkaar in gesprek over het vraagstuk hoe zij kunnen borgen dat het eindoordeel navolgbaar is voor de student en er voldoende ruimte is/blijft voor diepgang en reflectie in de discussies, maar dat de beraadslagingen binnen de ingeplande tijd plaatsvinden. De opleiding streeft naar verheldering en vereenvoudiging van de procedurele en procesmatige kant van de toetspraktijk, zodat de examinatoren daarover niet meer met elkaar hoeven af te stemmen.

Verder experimenteert de opleiding met vormen van leerwegaafhankelijke toetsing, waarbij de studenten een grotere mate van vrijheid hebben in de wijze waarop zij de leeruitkomsten – de competenties – realiseren. Dat vindt het auditteam een interessante ontwikkeling; passend bij de aandacht die er landelijk is voor flexibel en gepersonaliseerd onderwijs.

Het auditteam heeft van een viertal afstudeerders op 29 respectievelijk 30 juni 2022 het eindexamenonderdeel 'Exposure' bijgewoond, gevolgd door de beraadslagingen van de eindexamencommissie over deze afstudeerders. (Zie ook de paragraaf 'afstuderen'.)

De beraadslagingen gebeurden heel zorgvuldig: elk commissielid kreeg eerst de gelegenheid zijn bevindingen per competentie te verwoorden. Daarna volgde een onderlinge discussie en werden er cijfers toegekend en eindcijfers berekend. Het viel het auditteam op dat de commissie af en toe worstelde met de criteria bij de competenties, die soms niet goed pasten bij wat ze er 'echt' van vond. Zo zag de commissie bijvoorbeeld geen mogelijkheid om een van de studenten expliciet te waarderen voor het bijzondere van zijn onderzoek en bij een andere student geen mogelijkheid om in het oordeel tot uitdrukking te laten komen dat er naar dit thema al veel onderzoek is gedaan en de uitkomsten weinig nieuws opleverden. Het onderzoek had meer diepgang mogen hebben. Het auditteam beveelt de opleiding aan te onderzoeken of hier niet een (extra) rubric voor zou moeten komen. De huidige rubric mag ingekort worden. Het auditteam vindt het wel een sterk punt dat de opleiding er met de criteria voor zorgt, dat het oordeel losgekoppeld is van de 'eigen smaak' van de commissieleden.

Tijdens de audit is ook met het management en de leden van de examencommissie gesproken over de hoge cijfers die veel studenten krijgen/behalen bij hun eindexamens. Het auditteam zag in de cijferlijsten nauwelijks zessen. De studieleader – die ook voorzitter is bij eindexamens - en de examencommissie vertelden dat veel studenten bij het maken van de opdrachten de handleiding en de rubrics heel precies volgen. Ze komen op basis van de rubric dan veelal hoog uit. De opleiding overweegt evenwel om af te stappen van het geven van cijfers bij de eindtoetsen, daar zij veel meer waarde hecht aan het geven van goede feedback. Hieraan heeft een student veel meer voor zijn verdere ontwikkeling dan aan de uitkomst dat hij een '7' of '8' heeft, aldus de betrokkenen. Het auditteam kan zich goed vinden in deze redenering.

Het auditteam heeft ook kennisgenomen van een aantal (andere) toetsen van de opleiding en vindt deze toetsen en de bijbehorende beoordelingsformulieren passend bij het curriculum en het beoogde niveau. Het is het auditteam opgevallen, dat er (nog) veel kleine toetsen zijn ter afsluiting van de vele losse vakken in het curriculum. Het zou goed zijn – ook met het oog op de toetsdruk – dat de opleiding hier aandacht aan besteedt. Hier en daar zag en hoorde het auditteam daartoe al eerste aanzetten die docenten (op eigen initiatief) hadden gedaan, bijvoorbeeld de toetsing van arrangement bij theorie, het tegelijkertijd toetsen van zang en piano, het toetsen van presentatieskills bij de afsluitende toetsen in jaar 1 en 4. Daarmee zorgen

de docenten ervoor dat de student geen 3 à 4 verschillende toetsen hoeft af te leggen en er meer verbinding komt tussen de eisen aan de studenten bij de vakken. Het auditteam adviseert de opleiding met deze pilots door te gaan en uitkomsten vervolgens vast te leggen en te verzilveren in de OER. De studieleader van de opleiding antwoordde desgevraagd dat hij hierover al met de docenten in gesprek is. De route wordt dat er veel meer samenhang komt in de toetsen en dat er elk studiejaar een afsluitende integrale toets plaatsvindt zoals nu de IEP in studiejaar 4.

Examencommissie

De examencommissie van de opleiding Docent Muziek bestaat uit twee docenten vanuit de opleiding en een externe deskundige. Het auditteam is op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens de audit van oordeel, dat de examencommissie haar borgende rol goed vervult. Ze houdt op proactieve wijze toezicht en neemt kennis van stukken die betrekking hebben op het toetsen en beoordelen, zoals het toetsplan, de OER, modulebeschrijvingen, beoordelingsprotocollen en kwaliteitseisen aan examinatoren.

Het is prijzenswaardig dat de verschillende leden van de examencommissie jaarlijks eindexamens bijwonen, waarmee zij een goed beeld hebben van het verloop van de eindexamens en van wat er speelt. Op basis van observaties komen zij waar nodig met aanbevelingen en gaan zij in gesprek met de examinatoren en de studieleader.

De examencommissie constateert dat de procedures rondom het toetsen en beoordelen goed op orde zijn. Veel docenten zijn al heel lang examineren en door de wol geveerd, aldus de examencommissie. Aandachtspunt in de afgelopen periode was de beoordeling van de stage en de rol van de externe beoordelaars hierin. In een overleg tussen de opleiding en de examencommissie is de rol van de externe beoordelaars bij stages inmiddels geëxpliciteerd. Dit heeft geleid tot positieve reacties van studenten, stageverleners en beoordelaars.

De examencommissie heeft ook een duidelijke jaaragenda. Daarop staat o.a. docentscholing (van nieuwe docenten, docenten met een kleine aanstelling en vervangende docenten), de balans tussen autonomie van de student in het kader van flexibilisering en de begeleiding die de docent biedt, de interne samenwerking van docenten bij vakken en het al dan niet samen één vakoverstijgende toets ontwikkelen en afnemen in relatie tot de competenties die er getoetst moeten worden.

De leden van de examencommissie houden hun eigen deskundigheid op peil door het bezoeken van symposia en conferenties en nemen deel aan de vierjaarlijkse training, scholing en kennisdeling die HKU voor al haar examencommissies organiseert.

Toetsing in coronatijd

Zoals al bij standaard 2 tot en met 5 is vermeld, heeft de opleiding er tijdens de coronacrisis voor gezorgd dat de studievoortgang van de studenten zo min mogelijk werd belemmerd. Ook de toetsing en beoordeling is – al dan niet in een alternatieve, aangepaste vorm – doorgedaan. De opleiding heeft geen concessies gedaan aan de eisen met betrekking tot het beoogde niveau bij de toetsen. Zo zijn stagebezoeken verplaatst naar momenten waarop scholen weer geopend werden. Ook kregen live optredens van de studenten een alternatieve online invulling en heeft de opleiding de studenten portfolio's laten samenstellen waarin zij een overzicht van hun werk bundelden en ter beoordeling voorlegden aan de beoordelingscommissie. De examencommissie was gedurende de hele periode nauw betrokken bij de keuzes die de opleiding op dit gebied heeft gemaakt en monitorde de kwaliteit van de uitvoering.

Afstuderen

Het afstudeerprogramma van de opleiding wordt gevormd door zes verschillende onderdelen, waarbij het accent bij de beoordeling ligt op een of meerdere van de zeven competenties. Met de verschillende onderdelen moet de student aantonen dat hij alle competenties – apart en in samenhang - op het beoogde niveau heeft ontwikkeld. Alle onderdelen worden publiekelijk gepresenteerd waarmee de student directe externe verantwoording aflegt over zijn

gerealiseerde niveau. Vertegenwoordigers vanuit het beroepenveld worden uitgenodigd om de geleverde kwaliteit mede te beoordelen.

De afstudeeronderdelen betreffen:

- *afstudeeronderzoek* – de studenten voeren een onderzoek uit naar een zelfgekozen thema, relevant voor de toekomstige beroepspraktijk. Het accent bij de beoordeling ligt op de kritisch-reflectieve en onderzoekende competentie;
- *blokstage* – de studenten lopen een intensieve binnenschoolse bovenbouwstage. Het accent bij de beoordeling ligt op de pedagogische en didactische competentie;
- *ensemble arrangement* – de student componeert, arrangeert en voert een muziekstuk uit voor een ensemble bestaande uit studenten van de opleiding. Het accent in de beoordeling ligt op de artistieke competentie;
- *profileringsruimte* – de student reflecteert op ervaringen in uiteenlopende beroepscontexten. Het accent in de beoordeling ligt op de omgevingsgerichte competentie;
- *Integrale Eindproductie (IEP)* – de student ontwikkelt, geeft vorm aan en voert een muzikale presentatie uit waarmee hij zich als (bijna) afgestudeerde aan het werkveld presenteert. Het accent in de beoordeling ligt op het daadwerkelijk in samenhang tonen van de artistieke, pedagogisch en didactische, interpersoonlijke, omgevingsgerichte en kritisch-reflectieve en onderzoekende competenties;
- *Exposure* – de student pitcht zijn eigen professionele profiel ten opzichte van het werkveld, de medestudenten en docenten. Om voor het onderdeel Exposure op te mogen gaan, dient een student minstens drie van de overige onderdelen uit het afstudeerprogramma met succes te hebben afgerond. Het accent in de beoordeling ligt op de omgevingsgerichte en kritisch-reflectieve en onderzoekende competenties.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding heeft als uitwerking van het HKU-Toetskader een toetsplan, een competentiematrix en modulebeschrijvingen opgesteld. De opleiding heeft een duidelijk visie op het toetsen en beoordelen waarbij ze streeft naar Leven Lang Ontwikkelen. Door middel van de toetsing bepaalt de opleiding steeds het niveau van de student (summatief), maar zorgt zij tegelijkertijd ook voor een waarderende (formatieve) beoordeling. Aan de hand van feedback door de docenten, kritische zelfevaluatie van de student en peerfeedback, zorgt de opleiding ervoor dat de student weet wat er goed gaat en waar nog ontwikkelpunten liggen.

De opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen. Onderwerpen van de beoordeling vormen voornamelijk praktijkopdrachten, presentaties en beroepsproducten, als afspiegeling van kritische beroepssituaties. Aanvullend toetst de opleiding schriftelijk muziek- en onderwijstheoretische kennis en vaardigheden.

Door integratieve toetsing beoordeelt de opleiding meerdere competenties in samenhang. De docenten zijn gestart met het maken van gezamenlijke toetsen voor meerdere vakken, zodat het grote aantal kleine toetsen vermindert.

De opleiding zorgt er op verschillende manieren voor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

De examencommissie van de opleiding vervult haar borgende rol goed. De commissie houdt op proactieve wijze toezicht en geeft in gesprekken duidelijk sturing aan de kwaliteit van het toets- en beoordelingsproces.

Het auditteam is positief over het toetsen en beoordelen en komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 10.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit evaluaties en gesprekken tijdens de audit met alumni en werkveld is gebleken, dat zij overwegend (zeer) positief zijn over de opleiding en over het gerealiseerde niveau. Zij noemden o.a. het sterk didactische ontwikkeld zijn, zelfsturend zijn, kunnen bepalen van doelen, kritisch reflecteren en communicatieve vaardigheden als sterke punten. Met de aandachtspunten die zij hebben genoemd in evaluaties – waaronder digitalisering van het muziekonderwijs, ondernemerschap en aansluiting bij verschillende muziekculturen en (andere) doelgroepen – is de opleiding al aan de slag gegaan. De opleiding betreft daar ook alumni bij. Het is mooi dat de opleiding 'nazorg' biedt aan afgestudeerden bijvoorbeeld in de vorm van een training 'veerkracht', omgaan met werkdruk en vergroten van weerbaarheid. Ook verzorgt de opleiding cursussen in het werken met digitale middelen; een aspect dat alumni dus hadden gemist. Zoals al bij standaard 2 tot en met 5 is beschreven, is de werkgelegenheid voor de studenten goed; met name in het buitenschoolse werkveld. Maar er is ook een hernieuwde interesse voor muziek als vast onderdeel van het binnenschoolse onderwijs op scholen (bijvoorbeeld door programma's als 'Meer Muziek in de Klas'). Verreweg de meeste alumni vinden werk in deze sectoren; soms al voordat zij de studie hebben afgerond. Veel alumni hebben een gemengde beroepspraktijk en werken bijvoorbeeld 2 à 3 dagen in het vo, aangevuld met activiteiten als zzp'er in het po, in centra voor de kunsten, culturele instellingen waar ze lessen verzorgen, workshops geven, projecten doen et cetera.

Sommige alumni studeren door, bijvoorbeeld aan een master Kunsteducatie, Muziektherapie, Muziekwetenschap, Psychologie of gaan naar de pabo om hun competenties voor het po nog verder te verbreden en te verdiepen.

Eigen oordeel auditteam over het gerealiseerde niveau

Het auditteam bestudeerde van 15 studenten die sinds juni 2020 afstudeerden verschillende eindwerken: verslagen van het afstudeeronderzoek en/of registraties van de IEP en/of registraties van ensemble. Van de blokstage en van de andere bestudeerde eindwerken zag het auditteam de beoordelingsformulieren in en de door de examinatoren gegeven feedback. Van 4 van deze 15 studenten woonde het auditteam op 29 en 20 juni 2022 het afstudeeronderdeel 'Exposure' bij en de beraadslaging van de eindexamencommissie.

Nog niet van alle studenten die in 2022 bezig waren met afstuderen, waren alle eindwerken al afgerond. Het auditteam heeft evenwel een goede indruk kunnen krijgen van het gerealiseerde niveau. Alle studenten hebben in hun eindwerk(en) aangetoond dat zij zeker beschikken over het beoogde bachelorniveau en over een eigen profiel. Ze zijn startbekwame muziekdocenten. De onderzoekverslagen die het auditteam inzag betroffen onderzoeken naar praktijkrelevante vraagstukken in de binnen- of buitenschoolse sector. Wel ging het ene onderzoek dieper en breder, was het interessanter en degelijker uitgevoerd, dan het andere dat meer aan de oppervlakte bleef, waarbij er bijvoorbeeld een thema was onderzocht waar al veel onderzoek naar was gedaan en de uitkomsten weinig nieuws opleverden. Daar had meer diepgang in gemogen. Maar de uitwerking van alle onderzoeken was minstens op bachelorniveau. Omdat sommige studenten hadden gekozen voor het doen van onderzoek waarbij het accent lag op het uitvoeren van een literatuurstudie, miste het auditteam soms iets tastbaars zoals een ontwerp, een handleiding, materialen. Omdat de studenten vrij zijn in hun keuze, weegt het auditteam dit niet mee in zijn beoordeling.

Uit de registraties van de IEP en/of ensemble blijkt dat alle studenten beschikken over de vereiste competenties waaronder de artistieke, interpersoonlijke en omgevingsgerichte competenties. De arrangementen die de studenten hadden moeten maken waren van voldoende tot goed niveau, de ensembles werden kundig geleid en de muzikale uitvoering die de studenten in de IEP lieten zien was verzorgd, zeker interessant en in sommige gevallen heel sterk. Het niveau van het zelf musiceren verschilde: van heel goed op een instrument kunnen spelen of kunnen zingen tot het in elk geval bekwaam zijn in het spelen op verschillende instrumenten; soms in de ondersteunende rol. Het auditteam acht het logisch dat hierin verschil bestaat tussen studenten, daar het startniveau bij aanvang van de opleiding op het hoofdinstrument en op de overige verplichte instrumenten binnen de studie al sterk uiteen liep. Het was mooi om te zien dat er ook studenten waren die samenhang hadden aangebracht in hun onderzoek en de IEP.

De vier studenten waarvan het auditteam hun afstudeeronderdeel 'Exposure' bijwoonde, toonden in hun presentatie van het onderzoek, het beantwoorden van verhelderende en verdiepende vragen daarover in een collegiaal gesprek met de examinatoren en in het geven van een doorkijkje op het vervolg van hun professionele loopbaan, dat zij beschikten over een voldoende tot goed niveau. De vier studenten kregen terecht een positief oordeel voor hun Exposure.

Weging en Oordeel: voldoet

De studenten hebben in hun eindwerk(en) aangetoond dat zij zeker beschikken over het beoogde bachelorniveau en over een eigen profiel. Ze zijn startbekwame muziekdocenten. De onderzoekverslagen betroffen onderzoeken naar praktijkrelevante vraagstukken. In de registraties van de IEP en/of ensemble lieten de studenten zien dat zij beschikken over de vereiste competenties. De arrangementen waren van voldoende tot goed niveau, de ensembles werden kundig geleid en de IEP was verzorgd, zeker interessant en in sommige gevallen heel sterk. In de Exposure toonden de studenten in hun presentatie van het onderzoek, het beantwoorden van vragen daarover en in het geven van een doorkijkje op het vervolg van hun professionele loopbaan, dat zij beschikten over een voldoende tot goed niveau. Dat de afgestudeerden beschikken over het beoogde bachelorniveau blijkt ook uit de tevredenheid van alumni en het werkveld over de afgestudeerden.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding zeker 'voldoet' aan de eisen van standaard 11.

6. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam trof een stevige opleiding aan met een duidelijke eigen visie op de muziekdocent. Zij zorgt er met haar programma voor dat de studenten zich kunnen profileren tot de muziekdocent die ze willen zijn in een werkveld/ de werkvelden waarvoor zij kiezen. De goed gekwalificeerde en voor de studenten zeer inspirerende docenten vormen samen met de studieleider en de studenten een hechte community. De studenten zijn zeer tevreden over hun opleiding.

Het auditteam beoordeelde alle standaarden met een voldoet en komt op basis van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief'.

7. AANBEVELINGEN

- Neem in overweging of er geen andere plek in het curriculum is voor de blokstage in het vo, zodat de studenten in het vierde studiejaar het thema waarnaar ze onderzoek willen doen kunnen koppelen aan een stageplek die daarbij past.
- Ga door met pilots om opdrachten/toetsen van vakken te combineren, zodat de studenten geen 3 à 4 verschillende kleinere toetsen hoeven te maken en er meer verbinding komt tussen de eisen aan de studenten bij de vakken. Leg de uitkomsten vervolgens vast en verzilver ze in de OER.
- Onderzoek of er een (extra) rubric moet komen om ook de inhoudelijke kwaliteit, de diepgang en relevantie van het onderzoek te kunnen waarderen. Kort de huidige rubric in.
- Let op langstudeerders en doe daar wat aan; al dan niet in samenspraak met de andere opleidingen Docent Muziek.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool voor de Kunsten Utrecht Hbo-bacheloropleiding Docent Muziek voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Docent Muziek – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Programma opleiding Bachelor Docent Muziek - HKU

Overzicht panelleden

Naam	Rol
Mevr. Joséphine Rutten	Voorzitter
Dhr. Thomas Geudens	Lid
Dhr. Felix Havenith	Lid
Mevr. Daantje van den Broek	Studentlid
Mevr. Rianne Versluis	Secretaris

Programma

Locatie: HKU Utrechts Conservatorium (K110), Mariaplaats 27, Utrecht

Datum locatiebezoek: 1 juli 2022

08.30 – 08.45	K110	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.45 – 09.15	K110	Vooroverleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none">• vooroverleg
09.15 – 10.15	K110	Presentatie video projectweek Rap & Hip Hop (3 min.) Gesprek Opleidingsmanagement¹¹ <ul style="list-style-type: none">• studieleider en hoofdvakdocent Bachelor Docent Muziek.• directeur HKU Utrechts Conservatorium.	<ul style="list-style-type: none">• strategisch beleid, visie, missie• ontwikkelingen in en relatie met werkveld• marktpositie / positionering & profilering• internationale oriëntatie• visie op praktijkgericht onderzoek• lectoraat & kenniskring• personeelsbeleid / scholing• hbo-niveau / onderwijsrendement• kwaliteitszorg / kwaliteitsdocumenten
10.15 – 10.30	K110	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none">• intern overleg• bestudering documenten

¹¹ In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

10.30 – 11.30	K110	Gesprek Studenten <ul style="list-style-type: none"> • jaar 1, klassenvertegenwoordiger. • jaar 2, klassenvertegenwoordiger. • jaar 3, OC-lid. • jaar 3, OC-lid. • jaar 4, studentenhoofdstuk, klassenvertegenwoordiger. • jaar 4 en werkzaam in het VO. 	Studenten: <ul style="list-style-type: none"> • aansluiting vooropleiding / toelating • kwaliteit en relevantie programma • studeerbaarheid / studielast • studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) • kwaliteit docenten • informatievoorziening • opleidingsspecifieke voorzieningen • toetsen en beoordelen • afstuderen Opleidingscommissie: <ul style="list-style-type: none"> • interactie met het management • rol bij de interne kwaliteitszorg • mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces
11.30 – 13.00	K110	Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen/lessituaties Lunch auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • verificatie opleidingsspecifieke voorzieningen
13.00 - 13.45	K110	Examencommissie <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter examencommissie HKU UC. • extern lid examencommissie HKU UC. • ambtelijk secretaris 	<ul style="list-style-type: none"> • bevoegdheden, taken en rollen • relatie tot het management • kwaliteitsborging toetsen en beoordelen • kwaliteitsborging afstuderen
13.45 – 14.00	K110	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • intern overleg
14.00 – 15.00	K110	Gesprek Docenten <ul style="list-style-type: none"> • hoofdvakdocent, begeleider onderzoek, stagebezoek. • tutor, docent drama, IEP-begeleider, stagebezoek. • docent combo, piano en muziek software. • docent zang, stagebezoek en lid opleidingscommissie. 	<ul style="list-style-type: none"> • inhoud, vormgeving, ontwikkelingen, eigenheid en samenhang programma (karakteristieken) • relatie met / input van werkveld • praktijkcomponenten / stage • internationale component • onderzoekslijn • interactie onderzoek en onderwijs • aansluiting instromers • studieloopbaanbegeleiding / studeerbaarheid, studielast • professionele ruimte / scholing • werkdruk • invloed op / betrokkenheid bij het programma • betrokkenheid docenten en het werkveld • toetsbeleid / toetsen en beoordelen • borging niveau
15.00 – 15.15	K110	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • intern overleg • bepalen pending issues

15.15 – 16.00	K110	Gesprek Alumni / Werkveldvertegenwoordiging <ul style="list-style-type: none"> • alumnus, muziekdocent PO, stagecontact. • muziekdocent VO, gastdocent. • alumnus, muziekdocent en zelfstandig ondernemer. • alumnus, zelfstandig ondernemer buitenschools werkveld. 	Gespreksonderwerpen Alumni: <ul style="list-style-type: none"> • kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) • functioneren in de praktijk of vervolgopleiding Gespreksonderwerpen Werkveld: <ul style="list-style-type: none"> • actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma • andere wensen vanuit het werkveld • eigen inkleuring opleiding • stage en begeleiding • onderzoekscomponent • betrokkenheid kwaliteitszorg • gerealiseerd niveau
16.00 - 16.15	K110	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • (indien van toepassing)
16.15 - 17.00	K110	Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • bepaling voorlopige beoordeling
17.00	K110	Terugkoppeling (openbaar)	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde “Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs” van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding verstrekte documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijd variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als ‘gesprekken tussen vakgenoten’.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en AeQui gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend

gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit Hobéon en door de inzet van getrainde voorzitters.

Uitvoering audit i.v.m. coronabesmetting panellid

Een van de vakinhoudelijk panelleden was ten tijde van de audit nog niet hersteld van een coronabesmetting. De opleiding heeft er met een zoomverbinding en een groot scherm voor gezorgd dat hij de hele audit online mee kon doen vanuit zijn eigen huis. Alleen bij het gesprek met de examencommissie heeft hij verstek laten gaan, zodat hij de rest van de audit weer goed mee kon doen.

Open spreekuur

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reactie.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'. Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien standaard 1 voldoet en maximaal vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert (zie aanvullende beslisregels voorwaarden).

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoort/scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- op een tot vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- zes of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding
- Opleidingsprofielen 2018 kunstvakdocentenopleidingen
- Schematisch programmaoverzicht.
- Modulebeschrijvingen
- Onderwijs- en examenregeling (OER) + competentiematrix en studiepuntentabel
- Overzicht docententeam
 - naam, functie(s), omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid.
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Toetsplan
- Voorbeelden van toetsen
- Koersdocument opleiding Docent Muziek Utrecht

Het auditpanel heeft van vijftien studenten een palet van eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van de afgestudeerden, hun studentnummers hier weggelaten maar uiteraard wel bekend bij de secretaris van het auditteam, en daar eventueel op te vragen.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 14 maart 2022 en aanvullend op heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Docent Muziek van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, onder het croho-nummer 1105.

Naam visitatiegroep:	HBO Docent Muziek
----------------------	-------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit adviesrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
Mevrouw drs. J.E.J. Rutten	Zelfstandig adviseur, verkenner, kwartiermaker, bestuurder en toezichthouder bij Kwaliteit voor Onderwijs en gecertificeerd lead auditor.
De heer F. Havenith MA	Docent en opleidingsmanager Docent Muziek aan Conservatorium Maastricht.
De heer T. Geudens MA	Coördinator Educatieve master Muziek en Podiumkunsten LUCA School of Arts.
Mevrouw D. van den Broek	Vierdejaarsstudent Docent Muziek aan Codarts Hogeschool voor de Kunsten.
Mevrouw G.C. Versluis	Senior-adviseur Hobéon. Gecertificeerd secretaris sinds 2010

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

The logo for Hobéon, featuring the brand name in a bold, sans-serif font with a white accent mark over the 'e', followed by a white speech bubble icon.

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl